

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСВІТИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

*Методичні рекомендації
для підготовки до самотійної та індивідуальної роботи*

Дніпро – 2023

УДК 340.1
Т 16

*Схвалено Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 9 від 22.05.2023 року)*

Рецензенти:

ЛЕГКА О. В., професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор;

ФІЛАТОВ В. В., доцент кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, кандидат юридичних наук, доцент.

Укладач:

ТАЛДИКІН О. В., доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

І 90 Талдикін О. В. Історія держави і права зарубіжних країн: метод. рек. для підготовки до самост. та індивід. роботи. Дніпро : ДДУВС, 2023. 82 с.

Методичні рекомендації для підготовки самостійної та індивідуальної роботи з тем, передбачених навчальним планом з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн». Для здобувачів вищої освіти та викладачів юридичних закладів вищої освіти.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ	13
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ. САМОСТІЙНА РОБОТА	15
КЛАСИФІКАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	15
РЕКОМЕНДАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	17
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. РОЗВИТОК ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЕНЕЗА ДЕРЖАВИ І ПРАВА	22
ТЕМА 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ	25
ТЕМА 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН ЄВРОПИ ТА СХОДУ У СЕРЕДНІ ВІКИ	28
ТЕМА 4. ДЕРЖАВА І ПРАВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС	31
ТЕМА 5. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС	35
ТЕМА 6. ДЕРЖАВА І ПРАВО США У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС ...38	
ТЕМА 7. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС	41
ТЕМА 8. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЯПОНІЇ ТА КИТАЮ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС	44
РОЗДІЛ ДРУГИЙ. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА	48
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	48
ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: ТЕЗИ	50

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: НАУКОВА СТАТТЯ.....	51
ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: НАУКОВА ДОПОВІДЬ.....	52
ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: ЕСЕ.....	53
ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: МУЛЬТЕМЕДІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ...54	54
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. РОЗВИТОК ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЕНЕЗА ДЕРЖАВИ І ПРАВА.....	55
ТЕМА 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ.....	57
ТЕМА 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО КРАЇН ЄВРОПИ ТА СХОДУ У СЕРЕДНІ ВІКИ.....	58
ТЕМА 4. ДЕРЖАВА І ПРАВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС.....	60
ТЕМА 5. ДЕРЖАВА І ПРАВО ФРАНЦІЇ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС.....	61
ТЕМА 6. ДЕРЖАВА І ПРАВО США У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС....	62
ТЕМА 7. ДЕРЖАВА І ПРАВО НІМЕЧЧИНИ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС.....	64
ТЕМА 8. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЯПОНІЇ ТА КИТАЮ У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАС.....	65
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ.....	67
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ.....	72
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	74
ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ.....	77
ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....	80

ВСТУП

Вивчення частини курсу історії держави і права зарубіжних країн передбачає опанування матеріалу зі значним обсягом інформації, яка насичена різноманітними історичними персоналіями, датами, термінами та охоплює величезний хронологічний період – від виникнення первісних форм суспільної регуляції, з яких бере свій початок і розвивається держава і право взагалі.

Одним із головних принципів, яким керувався автор при розробці методичних рекомендацій для підготовки до самостійної та індивідуальної роботи, є принцип історизму, нерозривності історичного процесу.

Актуальність розв'язання питань вивчення курсу історії держави і права зарубіжних країн зумовила до обґрунтованого дослідження періодизації розвитку форм соціальної регуляції, врахування причин і передумов виникнення державних утворень та загальних особливостей розвитку держави і права у конкретно історичні періоди.

Предметом історії держави і права зарубіжних країн є вивчення процесів, загальних закономірностей, специфічних особливостей виникнення й розвитку держави та права провідних країн світу в історичних умовах та хронологічній послідовності.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого бакалаврського рівня освіти спеціальності 081 «Право».

Навчальна дисципліна «Історія держави і права зарубіжних країн» викладається здобувачам вищої освіти (далі – Здобувач, ЗВО) 1 курсу Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти та здобувачів заочної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації (цивільні особи) Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ вивчається протягом 1 семестру. Цей курс відноситься до циклу дисциплін професійної підготовки вибіркової частини і передбачає її обов'язкове вивчення здобувачами вищої освіти.

Мета дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» є надання здобувачам систематизованого матеріалу в сфері виникнення функціонування та розвитку держави і права зарубіжних країн в історичній ретроспективі явищ та процесів. Вивчення курсу передбачає опанування наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК₇ – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК₁₀ – Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК₁₃ – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК₂ – Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК₆ – Знання і розуміння основ права Європейського Союзу

СК₁₀ – Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання

СК₁₂ – Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання:

ПРН–2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв’язання.

ПРН– 4.Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН –6.Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН–2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв’язання

ПРН–4.Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

ПРН–6.Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ПРН–13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту

ПРН–19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права

ПРН–20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

Преквізити: вивчається у першому семестрі на першому курсі. Передбачено попереднє оволодіння дисциплінами «Історія України», «Всесвітня історія», «Географія», «Правознавство» (за програмою загальної середньої освіти).

Постреквізити: Історія держави і права України, Історія політичних і правових учень.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першої бакалаврської рівня освіти спеціальності 081 «Право».

Самостійна робота – це діяльність здобувачів, яка передбачена Робочім навчальним планом та відповідними тематичними планами денної та заочної форм навчання. Вона планується та виконується по завданню і при методичному керівництві викладача, але виключає його безпосередню участь. Обов'язком викладача є організація організовує пізнавальну діяльність здобувачів в межах та обсягах самостійної роботи, а здобувачі самостійно реалізують процес пізнання.

Самостійна робота – це специфічний вид навчання, головною метою якого є формування самостійності здобувача, формування його вмінь, знань і навичок.

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти базується на:

- державних стандартах вищої освіти;
- робочих навчальних планах;
- робочих програмах навчальних дисциплін.

Самостійна та індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Соціологія права» спрямована на забезпечення:

- ◆ системності знань та засобів оволодіння ними;
- ◆ раціональності та критичності мислення;
- ◆ оволодіння засобами обробки соціологічної інформації;
- ◆ розвитку здібностей до творчої діяльності.

Функціями самостійної роботи здобувачів є:

➤ **пізнавальна функція** – визначається засвоєнням здобувачем систематизованих знань стосовно суспільно-правових явищ як особливостей становлення державно-правової дійсності в Україні, особливостей правового регулювання суспільних відносин тощо;

➤ **прогностична функція** – вміння здобувача вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдань що відображають особливі властивості суспільства і права тощо;

➤ **коригувальна функція** визначається вмінням вчасно коригувати свою діяльність у з'ясуванні сутності суспільно-правових явищ та динаміки їх розвитку;

➤ **виховна функція** – формування у здобувача поваги до державно-правової організації суспільства, а також у створенні передумов для формування правової культури майбутніх фахівців-правників.

➤ **самостійна функція** – самостійне формування вмінь і навичок конкретних підходів, прийомів, способів та інструментарію для вивчення соціальних закономірностей функціонування, зміни та взаємодії суспільства і права, самостійного їх оновлення і творчого застосування;

Принципами організації самостійної роботи здобувачів є:

✓ **принцип регламентованості та планування**, що передбачає регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом, оптимального планування самостійної роботи;

✓ **принцип комфортності**, що полягає у забезпеченні належних умов виконання самостійної роботи;

✓ **принцип інтерактивності**, що визначає спроможність здобувача до активного обміну корисною інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими здобувачами;

✓ **принцип індивідуалізації навчання**: виявляється в урахуванні індивідуальних особливостей та якостей здобувача при здійсненні самостійної роботи;

✓ **принцип опори на базові знання**, що передбачає наявність у здобувача необхідної бази теоретичних знань а також уміння їх раціонально використовувати для виконання завдань самостійної роботи;

✓ **принцип випереджального навчання**, що полягає у здатності самостійно прогнозувати, обирати і вирішувати завдання, здобувати знання у співпраці з іншими здобувачами;

✓ **принцип зворотного зв'язку**, що передбачає своєчасне корегування проблемних питань, що виникають під час реалізації завдань самостійної роботи;

✓ **принцип науковості**, що дозволяє вирішувати поставлені завдання на сучасному рівні наукових знань;

✓ **принцип наукоподібності**, що передбачає оформлення результатів самостійної роботи відповідно до затверджених вимог;

✓ **принцип наочності**: передбачає представляти інформацію в доступному вигляді;

✓ **принцип зв'язку теорії з практикою**, що надає можливість вирішувати практичні завдання, враховуючи практичну складову дисципліни;

✓ **принцип доступності**, що передбачає посиленість завдань самостійної роботи.

Ефективність самостійної роботи здобувачів забезпечується наступними результатами:

- ✓ здобувач має самостійне, творче мислення;
- ✓ здобувач уміє користуватися понятійним апаратом;
- ✓ здобувач справляється з практичними завданнями;
- ✓ здобувач засвоює програмовий матеріал;
- ✓ здобувач вивчив першоджерела;
- ✓ здобувач оволодів навичками самостійної роботи;
- ✓ здобувач уміє застосовувати теоретичний матеріал при аналізі суспільно-правових явищ і процесів.

Контроль за самостійною роботою здобувачів передбачає:

- ❖ перевірку схем та таблиць;
- ❖ перевірку рефератів;
- ❖ відповіді на тестові питання;
- ❖ перевірку словникової роботи;
- ❖ перевірку конспекту.

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи здобувача:

- самостійність;
- творчий підхід;
- креативність
- організованість;
- дисциплінованість.

Ефективність індивідуальної роботи здобувачів забезпечується наступними результатами:

- ✓ здобувач має самостійне, творче мислення;
- ✓ здобувач уміє користуватися понятійним апаратом;
- ✓ здобувач справляється з практичними завданнями;
- ✓ здобувач засвоює програмовий матеріал;
- ✓ здобувач вивчив першоджерела;
- ✓ здобувач оволодів навичками самостійної роботи;
- ✓ здобувач уміє застосовувати теоретичний матеріал при аналізі суспільно-правових явищ і процесів.

Контроль за індивідуальною роботою здобувачів передбачає:

- перевірку мультимедійні презентацій на запропоновану тематику;
- перевірку есе;
- контроль за участю здобувачів у роботі наукового гуртка;
- контроль за участю здобувачів з доповідями у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, науково-практичних семінарах тощо;
- наукове керівництво написанням тез доповідей;
- наукове керівництво написанням наукових статей;

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи здобувача:

- самостійність;
- творчий підхід;
- креативність
- організованість;
- дисциплінованість.

Методичні рекомендації для підготовки самостійних робіт з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» розраховані на здобувачів денної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ – 25 години самостійної роботи), а також здобувачів заочної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації (цивільні особи) – 40 години самостійної роботи.

Індивідуальна робота є однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитної трансферно-накопичувальної системи. Вона є одним із найважливіших засобів оволодіння знаннями з певної дисципліни.

Мета індивідуальної роботи: сприяти закріпленню, поглибленню і узагальненню знань, одержаних за час навчання, виробленню навичок їхнього застосування для вирішення конкретних завдань. Під час виконання такої роботи виробляються навички і вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології.

Організація індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти базується на:

- державних стандартах вищої освіти;
- робочих навчальних планах;
- робочих програмах навчальних дисциплін.

Індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» спрямована на забезпечення:

- ◆ системності знань та засобів оволодіння ними;
- ◆ раціональності та критичності мислення;
- ◆ оволодіння засобами обробки соціологічної інформації;
- ◆ розвитку здібностей до творчої діяльності.

Функціями Індивідуальної роботи здобувачів є:

➤ **пізнавальна функція** – визначається засвоєнням здобувачем систематизованих знань стосовно суспільно-правових явищ як особливостей становлення державно-правової дійсності в провідних зарубіжних країнах, особливостей правового регулювання суспільних відносин тощо;

➤ **прогностична функція** – вміння здобувача вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдань що відображають особливі властивості держави і права тощо;

➤ **коригувальна функція** визначається вмінням вчасно коригувати свою діяльність у з'ясуванні сутності суспільно-правових явищ та динаміки їх розвитку;

➤ **виховна функція** – формування у здобувача поваги до державно-правової організації суспільства, а також у створенні передумов для формування правової культури майбутніх фахівців-правників.

➤ **самостійна функція** – самостійне формування вмінь і навичок конкретних підходів, прийомів, способів та інструментарію для вивчення історичних закономірностей функціонування, зміни та взаємодії держави і права, самостійного їх оновлення і творчого застосування;

Принципами організації індивідуальної роботи здобувачів є:

✓ **принцип регламентованості та планування**, що передбачає регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом, оптимального планування самостійної роботи;

✓ **принцип комфортності**, що полягає у забезпеченні належних умов виконання самостійної роботи;

✓ **принцип інтерактивності**, що визначає спроможність здобувача до активного обміну корисною інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими здобувачами;

✓ **принцип індивідуалізації навчання:** виявляється в урахуванні індивідуальних особливостей та якостей здобувача при здійсненні самостійної роботи;

✓ **принцип опори на базові знання,** що передбачає наявність у здобувача необхідної бази теоретичних знань а також уміння їх раціонально використовувати для виконання завдань самостійної роботи;

✓ **принцип випереджального навчання,** що полягає у здатності самостійно прогнозувати, обирати і вирішувати завдання, здобувати знання у співпраці з іншими здобувачами;

✓ **принцип зворотного зв'язку,** що передбачає своєчасне корегування проблемних питань, що виникають під час реалізації завдань самостійної роботи;

✓ **принцип науковості,** що дозволяє вирішувати поставлені завдання на сучасному рівні наукових знань;

✓ **принцип наукоподібності,** що передбачає оформлення результатів самостійної роботи відповідно до затверджених вимог;

✓ **принцип наочності:** передбачає представляти інформацію в доступному вигляді;

✓ **принцип зв'язку теорії з практикою,** що надає можливість вирішувати практичні завдання, враховуючи практичну складову дисципліни;

✓ **принцип доступності,** що передбачає посиленість завдань самостійної роботи.

Ефективність індивідуальної роботи здобувачів забезпечується наступними результатами:

- ✓ здобувач має самостійне, творче мислення;
- ✓ здобувач уміє користуватися понятійним апаратом;
- ✓ здобувач справляється з практичними завданнями;
- ✓ здобувач засвоює програмовий матеріал;
- ✓ здобувач вивчив першоджерела;
- ✓ здобувач оволодів навичками самостійної роботи;
- ✓ здобувач уміє застосовувати теоретичний матеріал при аналізі суспільно-правових явищ і процесів.

Контроль за індивідуальною роботою здобувачів передбачає:

- перевірку мультимедійні презентацій на запропоновану тематику;
- перевірку есе;
- контроль за участю здобувачів у роботі наукового гуртка;
- контроль за участю здобувачів з доповідями у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, науково-практичних семінарах тощо;
- наукове керівництво написанням тез доповідей;
- наукове керівництво написанням наукових статей.

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи здобувача:

- самостійність;
- творчий підхід;
- креативність
- організованість;
- дисциплінованість.

Методичні рекомендації для підготовки індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» розраховані на здобувачів денної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ – 25 години самостійної роботи), а також здобувачів заочної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації (цивільні особи) – 40 години індивідуальної роботи.

ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ

Спеціальність: 081 Право

Освітній ступінь: «бакалавр»

Навчально-науковий інститутт права та інноваційної освіти

Курс: 1

Термін навчання: 4 роки

Форма навчання: ДЕННА

Обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин).

2022/2023 навчальний рік

з/п	Назва теми	Всього	Кількість годин, відведених на:		
			Лекції	Семінари	Самостійну та індивідуальну роботу
1	Предмет, методологія та підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Розвиток первісного суспільства та генеза держави і права	4	2	2	6
2	Держава і право країн Стародавнього світу	6	2	4	6
3	Держава і право країн Європи та Сходу у середні віки	6	2	4	6
4	Держава і право Великої Британії у новий та новітній час	4	2	2	6
5	Держава і право Франції у новий та новітній час	4	2	2	6
6	Держава і право США у новий та новітній час	6	2	4	6
7	Держава і право Німеччини у новий та новітній час	4	2	2	6
8	Держава і право Японії та Китаю у новий та новітній час	6	2	4	6
	Форма підсумкового контролю		залік		
	Всього	90	14	16	60

Спеціальність: 081 Право

Освітній ступінь: «бакалавр»

Навчально-науковий інститутт права та інноваційної освіти

Курс: 1

Термін навчання: 4 роки

Форма навчання: ЗАОЧНА

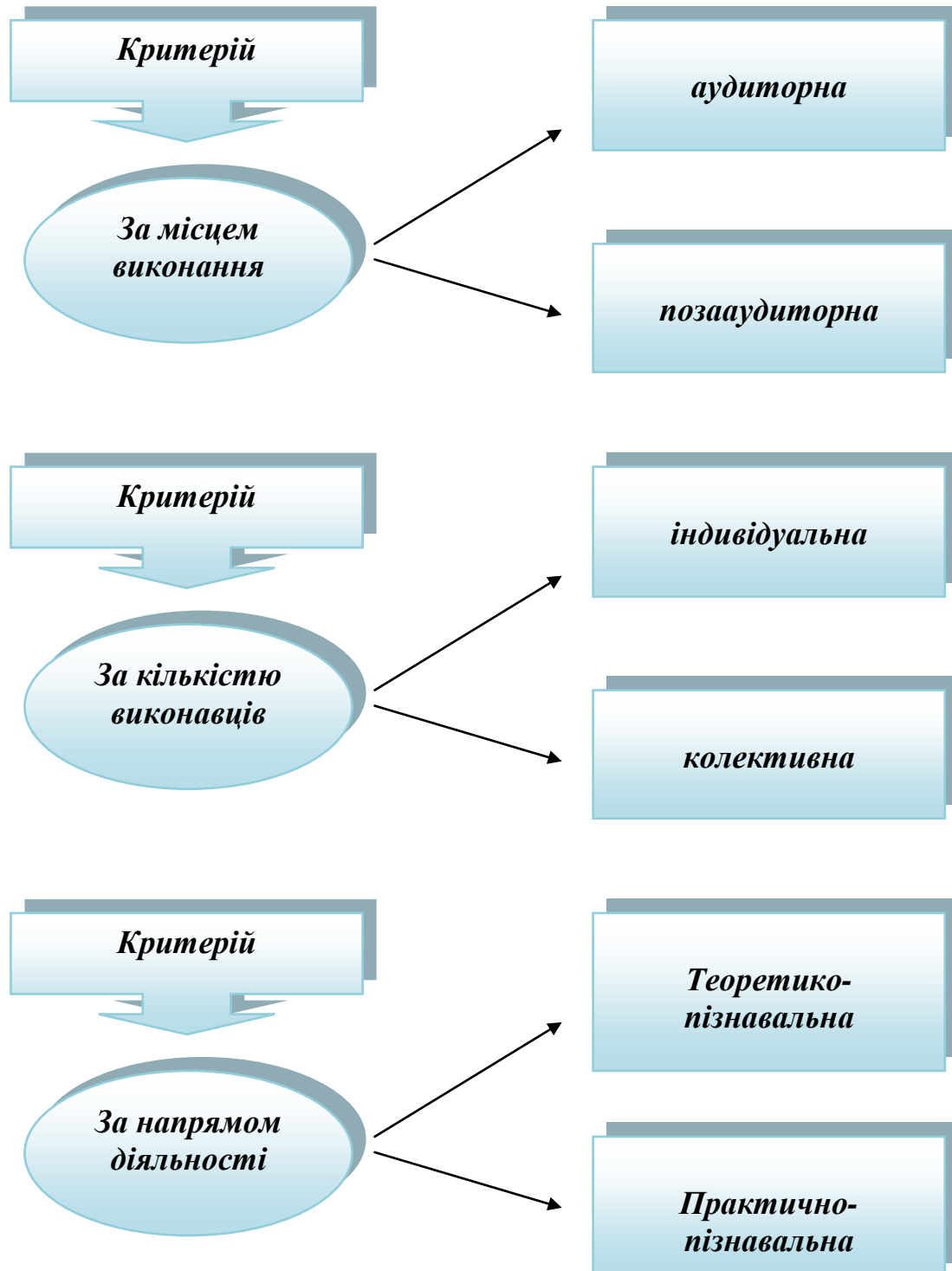
Обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин)

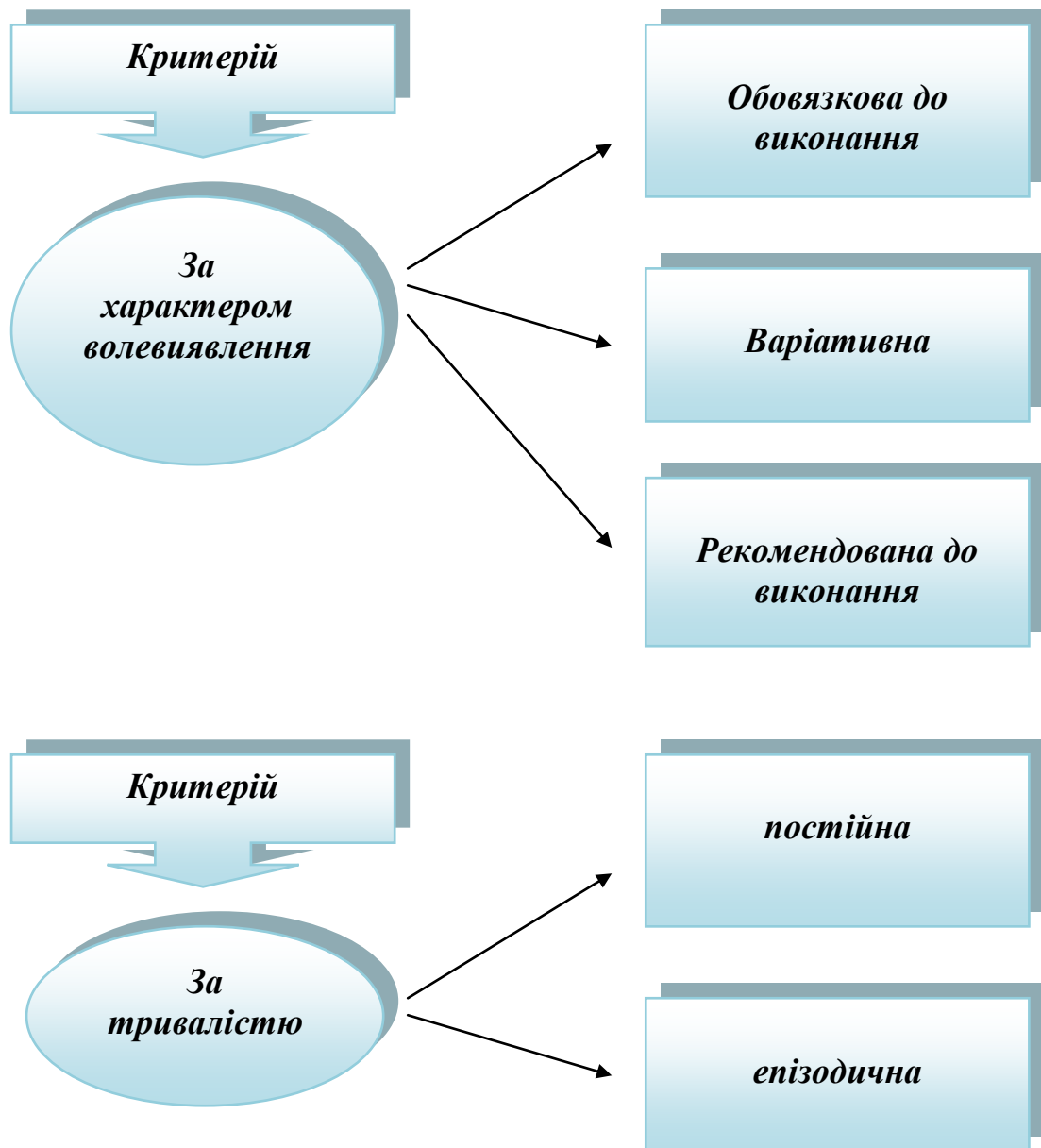
2022/2023 навчальний рік

з/п	Назва теми	Всього	Кількість годин, відведених на:		
			Лекції	Семінари	Самостійну та індивідуальну роботу
1.	Предмет, методологія та підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Розвиток первісного суспільства та генеза держави і права	12	2		10
2.	Держава і право країн Стародавнього світу	12	2		10
3.	Держава і право країн Європи та Сходу у середні віки	12	2		10
4.	Держава і право Великої Британії у новий та новітній час	12		2	10
5.	Держава і право Франції у новий та новітній час	12		2	10
6.	Держава і право США у новий та новітній час	10			10
7.	Держава і право Німеччини у новий та новітній час	10			10
8.	Держава і право Японії та Китаю у новий та новітній час	10			10
	Форма підсумкового контролю		залік		
	Всього	90	6	4	80

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ. САМОСТІЙНА РОБОТА

КЛАСИФІКАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання завдань самостійної роботи допомагає здобувачам глибше вивчити основні теми дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн», оволодіння вмінням самостійно працювати з положеннями нормативно-правових актів та спеціалізованою літературою.

Самостійно робота здійснюється у таких формах:

- *робота зі словником, хрестоматією;*
- *складання схем, таблиць з тем курсу «Історія держави і права зарубіжних країн»;*
- *підготовка рефератів з тем, зазначених у програмі курсу « Історія держави і права зарубіжних країн »;*
- *опрацювання додаткової спеціалізованої літератури;*
- *складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання);*
- *вирішення тестових завдань.*

Робота зі словником, хрестоматією

Робота зі словником, хрестоматією передбачає опонування основних понять, термінів та категорій, що підлягають засвоєнню. Як правило проводиться письмово (подається рукописний чи електронний варіант).

Складання схем, таблиць з тем курсу «Історія держави і права зарубіжних країн»

Складаючи схеми чи таблиці, необхідно ознайомитися зі всіма матеріалами відповідної теми, опрацювати нормативно-правові акти та іншу спеціалізовану літературу. Виклад матеріалу в схемах чи таблицях повинен бути стислим, максимально інформативним. Текстову інформацію, що подано в схемах та таблицях, потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних чи стилістичних помилок. Схеми, таблиці мають бути подані на електронному носії та у роздрукованому вигляді. Усі схеми повинні бути підписані і обов'язково сформовані в окрему папку.

Підготовка рефератів з тем, зазначених у програмі курсу «Історія держави і права зарубіжних країн»

Однією з форм самостійної роботи здобувачів з дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» є написання реферативних досліджень із запропонованої тематики.

Реферат не є дослівним переказом тексту підручника або навчального посібника, а являє собою одну з форм наукового дослідження на певну тему, творчо перероблену на основі знайомства зі станом сучасних наукових досліджень (науково-проблемний реферат) або виклад основних положень певних видань чи їх частин (оглядово-інформаційний реферат).

Реферат має бути виконано самостійно. Мета написання реферату полягає у набутті здобувачем знань з курсу «Історія держави і права зарубіжних країн», вміння і навичок працювати з науковою літературою і нормативно-правовими актами, самостійно аналізувати і узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

За допомогою рефератів здобувач глибше вивчає найбільш складні проблеми навчальної дисципліни, вчиться правильно оформлювати роботу та докласти результати своєї праці.

Підготовка реферату включає в себе наступні етапи:

- 1) вибір теми;
- 2) підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно-правових актів;
- 3) складання плану реферату;
- 4) викладення змісту теми;
- 5) оформлення реферату;
- 6) усний виклад реферату.

Вибір теми реферату. Здобувач самостійно обирає тему реферату з запропонованого переліку. Допускається закріплення декількох здобувачів за однією і тією ж темою реферату. В такому разі на семінарських заняттях один з них доповідає, а інші виступають з доповненнями та уточненнями. Здобувач може в обсязі навчальної програми дисципліни сам запропонувати тему реферату, узгодивши її з викладачем.

При виборі теми здобувачеві слід керуватися своїми інтересами до певної проблеми, можливостями підбору літератури та інше.

Підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно - правових актів. Роботу над рефератом потрібно починати з вивчення стосовно обраної теми відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспектів лекцій. Після того як загальне уявлення про обрану тему склалося, здобувачеві слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню нормативно-правових актів та літератури.

Складання плану реферату. Після ознайомлення з літературою та нормативно-правовими актами студент складає план реферату, в якому конкретизуються питання обраної теми та який включає в себе:

- 1) вступ;
- 2) основну частину (виклад змісту теми);
- 3) висновки;
- 4) список використаної літератури.

Вступ є обов'язковою частиною реферату, в якому стисло обґрунтовується актуальність, наукова і практична значимість обраної теми, вказується на її місце в структурі курсу дисципліни, формулюються цілі дослідження.

Основна частина реферату складається з розділів та підрозділів, в яких мають бути послідовно розглянуті всі питання теми. При цьому слід мати на увазі, що кількість розділів та підрозділів не регламентується, але недоцільно їх робити невеликими за обсягом. Якщо матеріал важко розбити на декілька частин через його тісну змістовну і логічну послідовність, розділ можна не розбивати на підрозділи.

При визначенні назв розділів і підрозділів необхідно знати, що назва розділу не може повторювати назву теми роботи, а назва підрозділу повторювати назву розділу.

Заключна частина реферату має містити висновки, в яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики.

Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

Виклад змісту теми реферату. Після підбору і вивчення літератури, визначення плану реферату слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним. Викладати матеріал у рефераті рекомендується у безособовій формі висловлювання (наприклад, «вважаємо», «думаємо», «рахуємо» та інше). Необхідно вживати терміни, властиві даній науці, уникати незрозумілих понять та складних граматичних оборотів. Терміни, окремі слова і словосполучення допускається змінювати прийнятими текстовими скороченнями, значення яких зрозуміле з контексту реферату.

При використанні цитат з літературних та наукових джерел слід пам'ятати, що вони необхідні для підтвердження думки автора реферату, або ж для висловлювання своєї думки на протигагу іншій. Занадто зловживати ними не слід.

Здобувачу доцільно звернути увагу на такі характерні недоліки, які трапляються при написанні реферату і які можуть привести до незадовільної оцінки:

- механічне, дослівне переписування використаної літератури;
- поверховий, не аргументований виклад основних теоретичних положень;
- невідповідність між змістом роботи та її планом;
- абстрактний виклад теми, відсутність посилань на законодавчі акти, що стосуються відповідної тематики;
- недбалість і неграмотність викладу.

Отже, основними вимогами до написання реферату є вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі,

логічно та послідовно розкривати зміст теми, використовуючи при цьому сучасну юридичну літературу.

Оформлення реферату. Здобувач повинен пам'ятати, що через оформлення реферату, його зовнішній вигляд, викладач формує першу думку про зміст матеріалу. Тому кожному здобувачу необхідно опанувати техніку й етику оформлення наукової праці та дотримуватись стандартних вимог, які висуваються щодо рефератів.

Починається робота з титульного листа. Після титульного листа, на другій сторінці реферату подається план роботи .

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки та мати заголовок, який відповідає плану реферату. Заголовки слід розташовувати посередині рядка, без крапок в кінці, не підкреслюючи. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, тоді їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку не допускається.

Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два інтервали.

Розділи слід нумерувати арабськими цифрами без крапок в кінці. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номеру підрозділу, відокремлених крапкою (наприклад - 1.1, 1.2).

Усі сторінки, починаючи з другої, послідовно нумеруються з проставленням арабських цифр за загальним правилом у верхньому правому куті, без крапки в кінці. Слід мати на увазі, що першою сторінкою реферату є титульний лист, на якому нумерація сторінки не ставиться, але враховується при нумерації наступної сторінки.

Реферат пишеться на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через півтора інтервали, шрифт Times New Roman № 14, з обов'язковим додержанням при цьому такої ширини полів: зверху і знизу – 20 мм, зліва – 30 мм, справа – 10 мм.

Загальний обсяг реферату не повинен перебільшувати 20 сторінок тексту.

Оформлення списку використаної літератури є важливою складовою написання реферату. В список включаються тільки ті джерела, які використовувались при написанні реферату або на які зроблено посилання в самій роботі. Список літератури в загальний обсяг реферату не включається, але нумерація сторінок продовжується.

При оформленні списку використаної літератури його слід робити відповідно до Національного стандарту України.

Усний виклад реферату. Після написання реферату студент повинен донести його зміст під час консультації викладача. Автор роботи протягом десяти хвилин має викласти основні положення розділів та підрозділів свого дослідження, обґрунтувати наукову і практичну значимість обраної теми,

сформулювати пропозиції чи рекомендації. Після виступу, при необхідності, відповісти на запитання викладача.

За результатами заслуховування реферату здобувачу виставляється відповідна кількість балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Опрацювання додаткової спеціалізованої літератури

Роботу над опрацюванням додаткової спеціалізованої літератури потрібно починати з вивчення стосовно обраної теми відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспектів лекцій. Після того як загальне уявлення про обрану тему склалося, здобувачеві слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню додаткової літератури.

Вивчаючи ту чи іншу наукову працю, здобувач повинен сприймати її крізь призму тих основних проблем, що їх вирішував автор. Без усвідомлення проблеми неможливо виділити головне й істотне, важко відокремити тезу від аргументів і практично неможливо перебороти формальне ставлення до змісту досліджуваної праці.

Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання)

Відповідно до тематичних планів здобувачів заочної форми навчання окремі теми курсу не передбачають лекційних занять самостійне опонування, що у свою чергу обумовлює необхідність самостійного опонування шляхом складання конспектів цих тем, а саме:

Тема 4. Держава і право Великої Британії у новий та новітній час
Тема 5. Держава і право Франції у новий та новітній час
Тема 6. Держава і право США у новий та новітній час
Тема 7. Держава і право Німеччини у новий та новітній час
Тема 8. Держава і право Японії та Китаю у новий та новітній час

Роботу над створенням конспекту потрібно починати з вивчення теми відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспектів лекцій тощо. Здобувачеві також слід приділити увагу вивченню додаткової літератури.

Вирішення тестових завдань

Сьогодні тести є одним з провідних інструментаріїв педагогічної діагностики. Вирішення тестових завдань, є засобом самоконтролю, відповідю на питання «чи засвоїв здобувач на достатньому рівні». До загально визначених переваг системи тестових завдань належать:

- оперативність контролю і економія часу, що витрачається на перевірку рівня знань здобувачів;
- контролю широкого діапазону набутих знань;
- перевірка результативності самостійної роботи здобувачів з теми;
- забезпечення індивідуального підходу;
- більш об'єктивна оцінка набутих знань, умінь, навичок і уникання при цьому можливого суб'єктивізму з боку викладача.

Вирішення тестових завдань, є однією з форм самостійної роботи, яку потрібно виконувати після опонування основ теоретичного матеріалу теми з метою підготовки як до підсумкового контролю так і самоконтролю здобувача.

ТЕМА 1. Предмет, методологія та підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Розвиток первісного суспільства та генеза держави і права

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: держава, право, предмет і об'єкт науки, методи і принципи науки, міждисциплінарні зв'язки, періодизація, формаційний підхід, цивілізація, цивілізаційний підхід, архаїчне право, мононорми, первісне стадо, рання родова община, пізня родова община, вождівство, військова демократія, протодержава, табу, періодизація, хронологія, цивілізаційний та формаційний підходи, історіографія, паринципи вивчення історії, загальнофілософські, загальнонаукові та спеціальнонаукові методи дослідження, характерні риси суспільного ладу, кастова система, рабство, східна деспотія, азійський спосіб виробництва.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

- первісне стадо;
- клан;
- рання родова община;
- пізня родова община;
- вождівство;
- військова демократія;
- протодержава.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Цивілізаційний та формаційний підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн.
2. Історіографія науки.
3. Функції історії держави і права зарубіжних країн.
4. Завдання курсу історії держави і права зарубіжних країн.
5. Вплив суспільного розподілу праці, диференціації соціальних функцій на формування державної влади і становлення права.
6. Первинність права стосовно держави.
7. Головні характеристики первісного ладу.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.

3. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.

4. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

5. Історія держави і права зарубіжних країн: Словник-довідник / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2003.

6. Талдикін О. В., Самогуга А. В. Всесвітня історія держави та права в структурно-логічних схемах і таблицях: Навч. посібник. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.

5. Вирішення тестових завдань.

1. Визначте, який з названих фактів і явищ не відносять до змісту ІДПЗК:

- а) структура органів влади;
- б) джерела права;
- в) правовий статус соціальних груп;
- г) розвиток культури.

2. Порівняльно-історичний метод дозволяє:

- а) проаналізувати державно-правові явища та інститути в рамках однієї або кількох епох;
- б) оцінювати факти і явища без упередженості;
- в) оцінювати факти і явища з точки зору інтересів суспільства та його окремих груп;
- г) порівнювати історичні та економічні реалії.

3. Принцип об'єктивності дозволяє:

- а) проаналізувати державно-правові явища та інститути в рамках однієї або кількох епох;
- б) оцінювати факти і явища без упередженості;
- в) оцінювати факти і явища з точки зору інтересів суспільства та його окремих груп;
- г) враховувати статистичні показники розвитку держави.

4. Метод історії держави та права зарубіжних країн, що полягає в дослідженні кількісних характеристик історичного процесу, темпів зростання, поширення, тривалості, називається:

- а) історичний;
- б) статистичний;
- в) порівняльний;
- г) хронологічний.

5. Початковим методом будь-якого історичного дослідження, котрий передбачає вивчення фактів, подій та явищ у суворо визначній часовій послідовності, є:

- а) порівняльно-історичний;
- б) хронологічний;
- в) періодизаційний;
- г) порівняльний.

6. Метод, який орієнтує на вивчення конкретних державно-правових явищ шляхом зіставлення їх окремих якостей та рис або зіставлення явищ на різних етапах їх еволюції, це:

- а) хронологічний;
- б) періодизаційний;
- в) порівняльно-історичний;
- г) формаційний.

7. Найпростішою формою соціальної організації первісного суспільства була:

- а) праобщина;

- б) родова община;
- в) фратрія;
- г) сім'я.

8. Пізньородова община налічувала кілька родів, які були об'єднані у:

- а) праобщину;
- б) родову общину;
- в) фратрію;
- г) сім'ю.

9. Горизонтальна політична структура влади первісного суспільства, в якій існувало три, не підпорядкованих один одному, органи управління – це:

- а) вождівство;
- б) рада старійшин;
- в) військова демократія;
- г) збори жерців, шаманів.

10. Ієрархічна політична структура влади з відносно централізованим управлінням, на чолі якого стоїть вождь – це:

- а) вождівство;
- б) рада військових вождів;
- в) військова демократія;
- г) рада старійшин.

ТЕМА 2. Держава і право країн Стародавнього світу

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

східна деспотія, теократична монархія, варни, каста, веди, таліон, фараон, номарх, лугаль, раджа, ван, чаті (джаті), , сян, авілум, мушкенум, брахман, кшатрії, вайшії, шудри, поліс, тиранія, рабовласницька демократія, аристократична держава, синоїкізм, апелла, архонт, гелієя, остракізм, архагет, агора, герусія, ефорат, тиранія, рабовласницька демократія, аристократична держава, архонт, гелієя, остракізм, військова демократія, рекс, рабовласницька демократія, аристократична республіка, сенат, принципат, домінат.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Римське право найдавнішого періоду.
2. Закони XII таблиць
3. Кодифікація Юстиніана.
4. Основні риси права в період республіки.
5. Римське право в період імперії.
6. Суспільний лад Римської держави періоду республіки.
7. Суспільний лад Римської держави періоду імперії.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Тригаційна теорія. Характерні риси суспільного ладу давніх східних держав.
2. Загальна характеристика права Стародавнього Сходу.
3. Фараон. Роль жерців у державному управлінні.
4. Вавилонська держава. Закони царя Хамурапі.
5. Античний поліс, його види та полісна система.
6. Наддержавні об'єднання Стародавньої Греції: Пелопоннеський та Афінський морські союзи.
7. Звід законів Юстиніана. Рецепція римського права.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

7. Закони Хаммурапі: Практикум / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.

8. Талдикін О. В. Держава і право Давнього Сходу: структурно-логічні схеми і таблиці: навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. унів. внутр. справ, 2016. 136 с. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/biblioteka-studenta-dduvs/pidruchniki-posibniki/derzhava-i-pravo/>(дата звернення: 08.06.2020).

9. Талдикін О. В., Папірна А.В. Держава та право Давньої Месопотамії (структурно-логічні схеми і таблиці) *Юриспруденція XXI століття: теорія і практика*. Дніпропетровськ, 2008. С. 251-269.

10. Тураев Б. А. Законы Хаммурапи : монографія. Берлин : Директ-Медиа, 2018. 123 с.

6. Вирішення тестових завдань

1. Яка з названих рис не була притаманна суспільствам Стародавнього Сходу:

- а) сільська община;
- б) класичне рабство;
- в) замкнені соціальні групи;
- г) важлива роль жрецтва.

2. Найбільш поширеного розвитку кастовий лад (поділ) набув у:

- а) Єгипті;
- б) Індії;
- в) Вавилоні;
- г) Китаї.

3. Месопотамія розташована між річками:

- а) Ніл і Тигр;
- б) Ганг і Євфрат;
- в) Тигр і Ганг;
- г) Тигр і Євфрат.

4. Військовий вождь, пізніше цар у Стародавній Індії:

- а) сенані;
- б) пурохіта;
- в) лугаль;
- г) раджа.

5. Якої з названих форм держави не було в Античному світі:

- а) поліс;
- б) імперія;
- в) республіка;
- г) східна деспотія.

6. Сенат у Стародавньому Римі – це:

- а) зібрання повноправних громадян Риму за племенами;
- б) зібрання повноправних громадян Риму за знатними родами;
- в) зібрання повноправних громадян Риму за військовими підрозділами;
- г) рада старійшин.

7. Октавіан Август:

- а) Візантійський імператор;
- б) римський імператор;
- в) германський імператор;
- г) імператор франків.

8. Маурії – це династія:

- а) французька;
- б) китайська;
- в) японська;
- г) індійська.

9. Перші закони афінського права приписують:

- а) Тезею;
- б) Лікургу;
- в) Драконту;
- г) Солону.

10. Впливовий стан населення римської республіки та імперії до якого відносився прокуратор Іудеї Понтій Пілат, це:

- а) оптимати;
- б) люмпен-пролетаріат;
- в) вершники;
- г) патриції.

ТЕМА 3. Держава і право країн Європи та Сходу у середні віки

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
монархія, феодал, бенефіцій, аллоді, васалітет, майорат, сеньйор (сюзерен), маршал, манор, вергельд, конетабль, колон, ландтаг, ландсрат, парламент, ордонанс, кутюми, ордалії, ранньофеодальна монархія, сеньйоріальна монархія, станово-представницька монархія, халіфат, іслам, шариат, Коран, Суна, іджма, фетва, кіяс, мазхаб, харадж, джизья, вакуф, мульк, конфуціанство, сьогун.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Феодальне суспільство: Раннє Середньовіччя.
2. Феодальне суспільство в Європі: Класичний феодалізм.
3. Феодальне суспільство: Пізнє Середньовіччя.
4. Право Візантії.
5. Кодекс Юстиніана (528-529 рр.).
6. Еклога (726 р.).
7. Землеробський, військовий, морський закони.
8. Прохірон (872 р.).
9. «Василики» (Базиліки) – 893 р.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Джерела та особливості ранньофеодального європейського права.
2. Канонічне право в Європі у Середні віки.
3. Магдебурзьке право. Статути вільних міст.
4. Право Візантії у середні віки.
5. Вплив релігії на розвиток права на Сході у Середні віки.
6. Особливості виникнення державності у арабських племен.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / М. М. Страхов. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 584 с.

5. Вирішення тестових завдань

1. Розвиток якої суспільно-економічної формації співпадає з періодом Середньовіччя:

- а) рабовласництво;
- б) капіталізм;
- в) феодалізм;
- г) комунізм.

2. В якій з названих держав феодалізм утвердився в результаті занепаду рабовласницьких відносин:

- а) Англія;
- б) Візантія;
- в) Франція;
- г) Німеччина.

3. Найвищим чиновником Франкської держави епохи Меровінгів, який управляв королівським палацом і очолював адміністрацію, був:

- а) майордом;
- б) референдарій;
- в) пфальцграф;
- г) маршал.

4. Хто з названих франкських королів вперше став імператором:

- а) Хлодвіг;
- б) Пипін Короткий;
- в) Карл Мартелл;
- г) Карл Великий.

5. Станово-представницький орган середньовічної Франції:

- а) Генеральні штати;
- б) Державна рада;
- в) парламент;
- г) уітанагемот.

6. Візантія утворилася внаслідок поділу:

- а) Франкського королівства;
- б) Священної Римської імперії німецької нації;
- в) Римської імперії;
- г) імперії Карла Великого.

7. Військовий правитель Японії називався:

- а) самурай;

- б) мікадо;
- в) сьогун;
- г) даймо.

8. Салічна правда – кодекс правових норм:

- а) франків;
- б) італійців;
- в) етрусків;
- г) спартанців.

9. Франкська держава стала імперією:

- а) 476 р.;
- б) 800 р.;
- в) 481 р.;
- г) 843 р..

10. Центром формування франкської держави стала римська провінція:

- а) Дакія;
- б) Галлія;
- в) Фракія;
- г) Панонія.

ТЕМА 4. Держава і право Великої Британії у новий та новітній час

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

джентрі, пуритани, пресвітеріани, індепенденти, левеллери, протекторат, славетна революція, білль, конституційна монархія, парламент, торі, віги, конституційна монархія, парламентаризм, чартизм, громадянське суспільство, Загальне право, Право справедливості, метрополія, колонія, генерал-губернатор, громадянське суспільство, двопартійна система, лейбористи, підмандатна територія, Британська співдружність націй, домініон, Австралійський союз, трансплантація права, консерватизм, неоконсерватизм, тетчеризм.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Англійська революція середини XVII ст.: причини і рушійні сили.

2. Англійська революція середини XVII ст.: початок та основні етапи Англійської революції (1640-1660 рр.).

3. Законодавчі акти Англійської буржуазної революції: «Трирічний акт»,

4. Законодавчі акти Англійської буржуазної революції: «Велика ремонстрація»

5. Законодавчі акти Англійської буржуазної революції: Акти про скасування королівського звання і Палати лордів

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Виникнення парламентських угруповань (торі і вігів) і формування двопартійної системи правління у Великій Британії.

2. Вплив Англійської буржуазної революції на світову політико-правову думку.

3. Особливості британського парламентаризму.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.

2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.

3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.

5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.

6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

7. Федоров К. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посібник для студентів юрид. вищ. навч. закладів і фак.] / [Ред. О. В. Василенко] Київ: Вища школа, 1994. 463 с.

**5. Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення
(для заочної форми навчання)**

Самостійно скласти конспект відповідно до наступних питань теми:

1. Реставрація монархії і «Славетна революція» в Англії (1660-1688 рр.).
2. Еволюція форми правління і становлення парламентської монархії, зміни у державному устрої Англії (XVIII- XIX ст.)
3. Заснування британських колоній в Північній Америці та їх розвиток у XVII – середині XVIII ст.

6. Вирішення тестових завдань

1. Для якої системи права характерна названа риса: основним джерелом права є судовий прецедент:

- а) континентальна;
- б) англосаксонська;
- в) мусульманське;
- г) республіканське.

2. Форма державного правління Великої Британії:

- а) військова диктатура;
- б) парламентська республіка;
- в) конституційна монархія;
- г) абсолютна монархія.

3. Політична партія у Великій Британії, що виражала інтереси крупної аристократії і вищого духовенства, називалась:

- а) метрополія;
- б) віги;
- в) торі;
- г) парламент.

4. Партія в Англії, що виникла на початку 1680-х рр. як угруповання дворянської демократії, представників великої буржуазії, називалась:

- а) метрополія;
- б) віги;
- в) торі;
- г) парламент.

5. Монархія, при якій влада монарха обмежена так, що в деяких, або у всіх сферах державної влади вона не володіє верховними повноваженнями, називається:

- а) абсолютна монархія;
- б) конституційна монархія;
- в) часткова монархія;
- г) змішана монархія.

6. Система політичної організації держави, за якої чітко розмежовані функції законодавчої та виконавчої влад за привілейованого становища парламенту, називається:

- а) парламентаризм;
- б) чартизм;
- в) метрополія;
- г) партійна система.

7. Один з найзначніших документів першого етапу Англійської революції, прийнятий Довгим парламентом 22 листопада 1641 р., називався:

- а) Золота булла;
- б) Декларація прав людини та громадянина;
- в) Велика Хартія вільностей;
- г) Велика Ремонстрація.

8. Релігійна течія в Англії, спрямована проти англіканської церкви, яка в XVII ст. набула політичного характеру, називається:

- а) пуританізм;
- б) ісламізм;
- в) лютеранство;
- г) іудаїзм.

9. Держава, що володіє захопленими нею колоніями і експлуатує їх, називається:

- а) метрополія;
- б) імперія;
- в) агломерація;
- г) імперіалістична держава.

10. Поселення громадян поза межами своєї країни; територія чи країна, що позбавлена незалежності та знаходиться під владою іншої держави, мають загальну назву:

- а) квазі-держава;
- б) агломерація;
- в) колонія;
- г) резервація.

ТЕМА 5. Держава і право Франції у новий та новітній час

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Генеральні Штати, Установчі збори, муніципалітет, комуна, декларація, природні права людини, просвітництво, декрет, роялісти, фельяни, жирондісти, якобінці, монтаньяри, трибунал, якобінська диктатура, директорія, імперія, бонапартизм, легітимна монархія, конвент, Перша республіка, Друга республіка, Паризька комуна, Третя республіка, президентсько-парламентська республіка, народний фронт, уряд Віші, Мандат народу, Четверта республіка, П'ята республіка, Національні збори, Сенат, президентська республіка.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Буржуазна революція 1789 – 1794 рр. у Франції. Основні етапи революції.
2. «Декларація прав людини і громадянина» 1789 р.
3. Конституція 1791 р.
4. Конституція 1793 р.
5. Конституція 1795 р.
6. Конституція 1799 р.
7. Кодифікація Наполеона.
8. Французький цивільний кодекс 1804 р.
9. Французький кримінальний кодекс 1810 р.
10. Хартія 1814 р.
11. Липнева революція і Хартія 1830 р.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Законодавство конституційно-монархічного етапу Великої французької революції.
2. Законодавство жирондистського етапу Великої французької революції.
3. Законодавство якобінського етапу Великої французької революції.
4. Аграрне законодавство Великої французької революції.
5. Конституційне законодавство Великої французької революції.
6. Конституційне законодавство Директорії у Франції.
7. Конституційне законодавство Консульства і Першої імперії у Франції.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Трофанчук Г. І. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.

5. Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання)

1. Встановлення конституційної монархії.
2. Жирондистська республіка.
3. Диктатура якобінців.
4. Переворот 9-го термідора.
5. Директорія та переворот 18 брюмера 1799 р. Наполеона Бонапарта.
6. Консулат.
7. Перша імперія.
8. Реставрація монархії Бурбонів.
9. Липнева революція і Хартія 1830 р.
10. Революція 1848 р.
11. Друга республіка.
12. Державний переворот Луї Бонапарта (1851 р.) і Конституція 1852 р.
13. Державний лад Другої імперії. Основні риси бонапартизму.

6. Вирішення тестових завдань

1. У чому полягає основна риса періоду Нового часу:

- а) у кризі рабовласництва і переході до феодалізму;
- б) у кризі соціалізму і переході до комунізму;

- в) у кризі капіталізму і переході до комунізму;
- г) у кризі феодалізму і переході до капіталізму.

2. Хто з названих діячів Франції був лідером якобінців:

- а) Робесп'єр;
- б) Луї-Філіп;
- в) Наполеон Бонапарт;
- г) Наполеон III.

3. Коли Наполеона I було проголошено імператором:

- а) 1799 р.;
- б) 1804 р.;
- в) 1802 р.;
- г) 1814 р.

4. Яка верства суспільства домінувала в період Нового часу:

- а) буржуазія;
- б) феодали;
- в) наймані робітники;
- г) міщани.

5. Коли Установчі збори Франції прийняли «Декларацію прав людини і громадянина»:

- а) 9 липня 1789 р.;
- б) 14 липня 1789 р.;
- в) 26 серпня 1789 р.;
- г) 10 серпня 1792 р.

6. Яка подія вважається початком Великої французької революції і зараз є національним святом Франції:

- а) скликання королем Генеральних штатів;
- б) проголошення Генеральних штатів Національним зборами;
- в) проголошення Національних зборів Установчими;
- г) взяття фортеці Бастилія.

7. Форма державного правління Франції:

- а) дуалістична монархія;
- б) змішана республіка;
- в) військова диктатура;
- г) абсолютна монархія.

8. Об'єднання в складі Франції (метрополія, заморські департаменти і території, колишні французькі колонії), створене у 1958 р., мало назву:

- а) французький консорціум;
- б) французька співдружність;
- в) французький альянс;
- д) французький союз.

9. У 1946 р. після тривалих обговорень було прийнято нову конституцію Франції. Ця подія знаменувала створення:

- а) Першої республіки;
- б) Другої республіки;
- в) Третьої республіки;
- г) Четвертої республіки.

10. Два періоди правління у Франції (паризьке муніципальне правління 1789–1794 та революційний уряд Парижа 1871 року) мають назву:

- а) Прованська комуна;
- б) Версальська комуна;
- в) Паризька комуна;
- г) Франкська комуна.

ТЕМА 6. Держава і право США у новий та новітній час

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Бостонське чаювання, колоністи, штат, асамблеї, природні права, пуритани, гербовий закон, Сини свободи, гомруль, метрополія, конфедерація, федерація, конституція, президент, Конгрес, Сенат, плантаційне рабство, гомстед, промислова революція, Міссурійський компроміс, Чорні кодекси, Реконструкція півдня, Новий курс, велика депресія, картель, Кодекси чесної конкуренції, доктрина Трумена, сегрегація, лібералізм, неолібералізм, консерватизм, неоконсерватизм, рейгономіка.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Декларація незалежності США 1776 р.: зміст, історичне значення.
2. Статті конфедерації» 1781р. – перша американська конституція. Її значення і недоліки.
3. Конституція 1787р.
4. основні принципи: розподіл державної влади.
5. Федералізм США.
6. Судовий конституційний нагляд у США.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Конституційно-правове вирішення питання про рабство в США.
2. Аграрне законодавство в США в кінці XVIII–XIX ст.
3. Антимонопольне законодавство в США на рубежі XIX – XX ст.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Тищик Б. Й. З історії становлення американського конституціоналізму. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2014. Вип. 60. С. 134–145.

5. Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання)

Самостійно скласти конспект відповідно до наступних питань теми:

1. Війна за незалежність США: причини (соціально-економічні, політичні), характер, хід.
2. Значення протестантизму.
3. «Декларація незалежності» 1776 р.
4. «Статті конфедерації» 1781 р.
5. Паризький мир.
6. Конституція США 1787 р. та Білль про права 1791 р.
7. Основні принципи конституційної системи США.
8. Форма правління та державний устрій США.

6. Вирішення тестових завдань.

1. Визначте палати Конгресу США (дві):

- а) палата обшин і палата лордів;
- б) палата представників і палата обшин;
- в) сенат і палата представників;
- г) палата лордів і конгрес.

2. Версальський трактат 1783 р.:

- а) надавав США незалежність;
- б) створював новий законодавчий орган в США;
- в) визнавав незалежність Китаю;
- г) визначав територіальний устрій Франції.

3. Визначте хронологічні межі війни за незалежність США:

- а) 1773-1783;
- б) 1775-1787;
- в) 1775-1783;
- г) 1773-1787.

4. «Декларація незалежності» США була прийнята:

- а) 4 липня 1774 р.;
- б) 4 липня 1775 р.;
- в) 4 липня 1776 р.;
- г) 17 вересня 1787 р.

5. Коли була прийнята нині діюча Конституція США:

- а) 1776 р.;
- б) 1781 р.;
- г) 1783 р.;
- в) 1787 р.

6. Законодавча влада в США:

- а) Двопалатний конгрес;
- б) Національна асамблея;
- в) парламент;
- г) Державні збори.

7. Форма державного правління США:

- а) республіка;
- б) монархія;
- в) військова диктатура;
- г) абсолютна монархія.

8. США за формою адміністративно-територіального устрою є:

- а) конфедерація;
- б) федерація;
- в) унітарна;
- г) імперія.

9. У 1946 р. було узаконено існування в Конгресі «агентів впливу» великих корпорацій, які займалися «проштовхуванням» потрібних законопроектів, які мали назву:

- а) цензи;
- б) лоббі;
- в) тауни;
- г) шерифи.

10. У Біллі про права 1791 р. були закріплені основні демократичні права і свободи:

- а) соціального характеру;
- б) релігійного характеру;
- в) економічного характеру;
- г) політичного характеру.

ТЕМА 7. Держава і право Німеччини у новий та новітній час

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
Священна Римська імперія германської нації, Рейнський союз, Німецький союз, Північнонімецький союз, кайзер, рейхстаг, рейхсрат, ландтаг, Друга імперія (Другий рейх), Веймарська республіка, соціал-демократи, канцлер, фашизм, нацизм, Третій рейх, рейхс-фюрер, бундесрат, бундестаг, бундесвер, Західний Берлін, Берлінська стіна, соціальна держава.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Священна Римська імперія германської нації».
2. Німецька буржуазна революція 1848-1849 р.р.
3. Франкфуртська Конституція 1849 р.
3. Державно-правовий розвиток Австрії у ХІХ- на початку ХХ ст.
4. Право Німеччини у Новий час.
5. Кримінально-процесуальний кодекс 1877р.
6. Цивільне уложення 1900 р.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Німецькі землі на початку ХІХ ст.
2. Віденський конгрес 1814 р.
3. Рейнський союз.
4. Німецький союз. Договір про Німецький союз 1815 р.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / О. М. Джужа та ін. Київ : НАВС, 2012. 375 с.

5. Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання)

Самостійно скласти конспект відповідно до наступних питань теми:

1. Німецька буржуазна революція 1848 – 1849 р.
2. Франкфуртська конституція 1849 р.
3. Конституційний розвиток Пруссії та її боротьба за лідерство у Німеччині.
4. Конституція 1850 р.
5. Реформи О. Бісмарка.
6. Північний німецький союз. Утворення німецької імперії.
7. Конституція 1871 р.
8. Кримінально-процесуальний кодекс (1877 р.).
9. Цивільне уложення (1900 р.).

6. Вирішення тестових завдань

1. Фашизм як різновид недемократичного режиму виник у:

- а) Німеччині;
- б) Італії;
- в) Угорщині;
- г) Іспанії.

2. Буржуазно-демократична республіка в Німеччині, що утворилася внаслідок падіння монархії під час Листопадової революції 1918 р., називалась:

- а) Веймарська республіка;
- б) Бременська республіка;
- в) Прованська республіка;
- г) Міланська республіка.

3. Радикальна політична ідеологія і практика тоталітарного панування та зовнішньої агресії й геноциду, що сформувалася на основі німецького фашизму, називалась:

- а) нацизм;
- б) тоталітаризм;
- в) етатизм;
- г) расизм.

4. Пропагандистська назва Німеччини у 1933–1945 рр., за часів керівництва Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини на чолі з А. Гітлером:

- а) Перший Рейх;
- б) Другий Рейх;
- в) Третій Рейх;
- г) Четвертий Рейх.

5. Збройні сили Федеративної Республіки Німеччини називаються:

- а) люфтвафе;
- б) бундесвер;
- в) фронт;
- г) рейхстаг.

6. Вищим законодавчим органом в Німеччині є двопалатний парламент:

- а) сенат і палата представників;
- б) палата общин і палата лордів;
- в) рейхстаг і рейхсрат;
- г) бундестаг і бундесрат.

7. Голова уряду в Німеччині – це:

- а) кайзер;
- б) губернатор;
- в) лорд-канцлер;
- г) канцлер.

8. Німецька Демократична Республіка увійшла до складу Федеративної республіки Німеччини у:

- а) 1970 р.;
- б) 1980 р.;
- в) 1990 р.;
- г) 2000 р.

9. ФРН за формою адміністративно-територіального устрою є:

- а) федерація;
- б) конфедерація;
- в) унітарна;
- г) імперія.

10. Федеративна республіка Німеччини за формою правління є:

- а) президентська республіка;
- б) конституційна монархія;
- в) змішана республіка;
- г) парламентська республіка.

ТЕМА 8. Держава і право Японії та Китаю у новий та новітній час

1. Робота зі словником

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
Мейдзі, клятва Муцухіто, Бакуфу, Таємна рада, Міцуї, тайпіни, Сто днів реформ, Гоміндан, економічне диво, дзайбацу, Великий стрибок, Культурна революція, хунвейбіни, КНР.

2. Складання схем, таблиць з теми

Скласти схеми:

1. Особливості розвитку держав Сходу у Новий час.
2. Конституція Японської імперії 1889 р.
3. Модернізація японської держави в останній третині XIX– на початку XX ст.
4. Велика селянська війна в Китаї: причини, державно-правові наслідки.

3. Підготовка рефератів

Перелік тем:

1. Імперія Цин
2. Утворення Тайпінської держави
3. Сінхайська революція 1911-1913 рр.
4. Утворення Китайської Народної республіки.
5. Мао Цзедун і встановлення диктатури Комуністичної партії.

4. Опрацювання додаткової літератури

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Чернявська Т. І., Фрейман Г.О. Історія держави та права зарубіжних країн: практикум: навч. посіб. Київ : Кондор, 2014. 400 с.

5. Складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення (для заочної форми навчання)

Самостійно скласти конспект відповідно до наступних питань теми:

1. Новий революційний підйом у Китаї після Першої світової війни.
2. «Рух 4 травня» 1919р. – початок буржуазно-демократичної революції.
3. Створення КПК (1921р.), її вступ до Гоміндану (1923р.).
4. Громадянські революційні війни: (1924-1927рр.), (1927-1937рр.), (1946-1949рр.).
5. Утворення Китайської Народної республіки. Тимчасова конституція КНР 1949 р.
6. Конституція КНР 1954 р.
7. Мао Цзедун і встановлення диктатури Комуністичної партії. «Великий стрибок», «Культурна революція».

6. Вирішення тестових завдань

1. Головною причиною відсталості Японії до XIX ст. була:

- а) самоізоляція;
- б) колоніальна незалежність;
- в) політика мікадо;
- г) нестача природних ресурсів.

2. Що означає формула «сі-но-ко-сю»?

- а) органи влади феодалної Японії;
- б) стани суспільства;
- в) феодална драбина;
- г) Цивільний кодекс Японії.

3. Після революції Мейдзі Японія перетворилась на:

- а) президентську республіку;
- б) парламентську республіку;
- в) конституційну монархію;
- г) абсолютну монархію.

4. Імператор Японії називався:

- а) самурай;
- б) сьогун;
- в) мікадо;
- г) даймьо.

5. Під впливом якої держави проходив другий етап вестернізації Японії після Другої світової війни:

- а) США;
- б) Німеччини;
- в) Франції;
- г) Великобританії.

6. Який з названих органів влади відсутній у сучасній Японії:

- а) президент;
- б) кабінет міністрів;
- в) парламент;
- г) верховний суд.

7. Поштовхом до революції Мейдзі стала

- а) криза феодалізму;
- б) зовнішня політика сьогунату;
- в) зміна імператора;
- г) рисові бунти.

8. На які адміністративно-територіальні одиниці поділена сучасна Японія?

- а) області;
- б) префектури;
- в) землі;
- г) графства.

9. За поданою характеристикою визначте державний орган сучасної Японії: «найвищий орган державної влади і єдиний законодавчий орган країни» -

- а) імператор;
- б) кабінет міністрів;
- в) парламент;
- г) верховний суд.

10. За поданою характеристикою визначте державний орган сучасної Японії: «символ держави і єдності народу, влада якого є спадковою» -

- а) імператор;
- б) кабінет міністрів;
- в) парламент;
- г) верховний суд.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота є однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитної трансферно-накопичувальної системи. Вона є одним із найважливіших засобів оволодіння знаннями з певної дисципліни.

Мета індивідуальної роботи: сприяти закріпленню, поглибленню і узагальненню знань, одержаних за час навчання, виробленню навичок їхнього застосування для вирішення конкретних завдань. Під час виконання такої роботи виробляються навички і вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології.

Організація індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти базується на:

- державних стандартах вищої освіти;
- робочих навчальних планах;
- робочих програмах навчальних дисциплін.

Індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» спрямована на забезпечення:

- ◆ системності знань та засобів оволодіння ними;
- ◆ раціональності та критичності мислення;
- ◆ оволодіння засобами обробки історичної інформації про державу і право;
- ◆ розвитку здібностей до творчої діяльності.

Функціями Індивідуальної роботи здобувачів є:

➤ *пізнавальна функція* – визначається засвоєнням здобувачем систематизованих знань стосовно історико-правових явищ як особливостей становлення державно-правової дійсності в провідних зарубіжних країнах, особливостей правового регулювання суспільних відносин тощо;

➤ *прогностична функція* – вміння здобувача вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдань що відображають особливі властивості держави і права тощо;

➤ *коригувальна функція* визначається вмінням вчасно коригувати свою діяльність у з'ясуванні сутності історико-правових явищ та динаміки їх розвитку;

➤ *виховна функція* – формування у здобувача поваги до державно-правової організації суспільства, а також у створенні передумов для формування правової культури майбутніх фахівців-правників.

➤ *самостійна функція* – самостійне формування вмінь і навичок конкретних підходів, прийомів, способів та інструментарію для вивчення ретроспективних закономірностей виникнення, функціонування та розвитку держави і права.

Принципами організації індивідуальної роботи здобувачів є:

✓ **принцип регламентованості та планування**, що передбачає регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом, оптимального планування самостійної роботи;

✓ **принцип комфортності**, що полягає у забезпеченні належних умов виконання самостійної роботи;

✓ **принцип інтерактивності**, що визначає спроможність здобувача до активного обміну корисною інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими здобувачами;

✓ **принцип індивідуалізації навчання**: виявляється в урахуванні індивідуальних особливостей та якостей здобувача при здійсненні самостійної роботи;

✓ **принцип опори на базові знання**, що передбачає наявність у здобувача необхідної бази теоретичних знань а також уміння їх раціонально використовувати для виконання завдань самостійної роботи;

✓ **принцип випереджального навчання**, що полягає у здатності самостійно прогнозувати, обирати і вирішувати завдання, здобувати знання у співпраці з іншими здобувачами;

✓ **принцип зворотного зв'язку**, що передбачає своєчасне корегування проблемних питань, що виникають під час реалізації завдань самостійної роботи;

✓ **принцип науковості**, що дозволяє вирішувати поставлені завдання на сучасному рівні наукових знань;

✓ **принцип наукоподібності**, що передбачає оформлення результатів самостійної роботи відповідно до затверджених вимог;

✓ **принцип наочності**: передбачає представляти інформацію в доступному вигляді;

✓ **принцип зв'язку теорії з практикою**, що надає можливість вирішувати практичні завдання, враховуючи практичну складову дисципліни;

✓ **принцип доступності**, що передбачає посиленість завдань самостійної роботи.

Ефективність індивідуальної роботи здобувачів забезпечується наступними результатами:

✓ здобувач має самостійне, творче мислення;

✓ здобувач уміє користуватися понятійним апаратом;

✓ здобувач справляється з практичними завданнями;

✓ здобувач засвоює програмовий матеріал;

✓ здобувач вивчив першоджерела;

✓ здобувач оволодів навичками самостійної роботи;

✓ здобувач уміє застосовувати теоретичний матеріал при аналізі історії державно-правових явищ і процесів.

Контроль за індивідуальною роботою здобувачів передбачає:

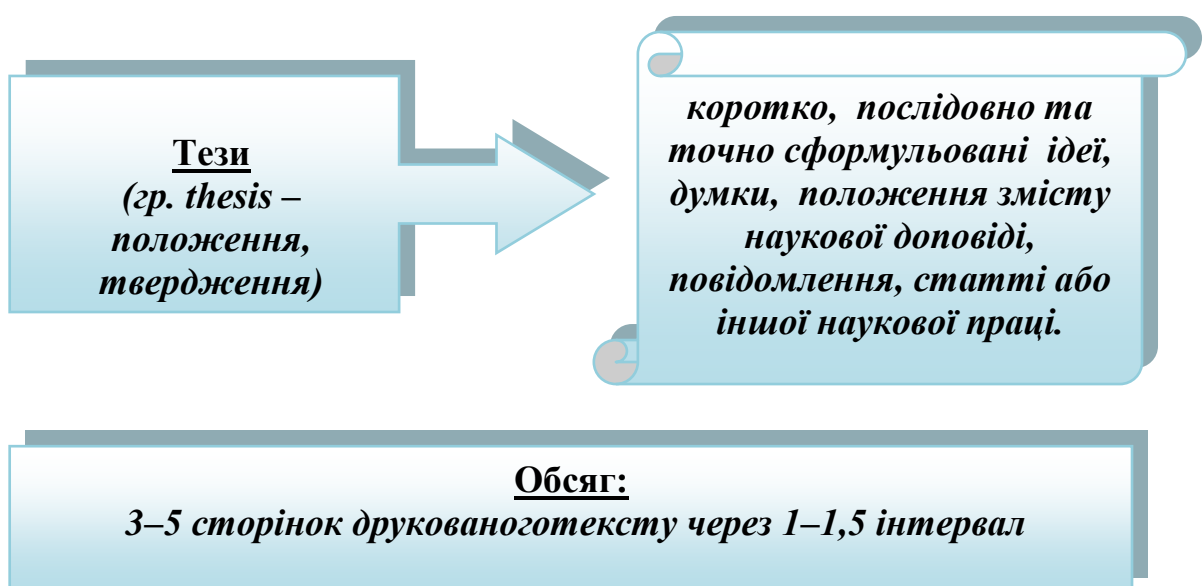
- перевірку мультимедійні презентацій на запропоновану тематику;
- перевірку есе;
- контроль за участю здобувачів у роботі наукового гуртка;
- контроль за участю здобувачів з доповідями у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, науково-практичних семінарах тощо;
- наукове керівництво написанням тез доповідей;
- наукове керівництво написанням наукових статей;

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи здобувача:

- самостійність;
- творчий підхід;
- креативність
- організованість;
- дисциплінованість.

Методичні рекомендації для підготовки індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» розраховані на здобувачів денної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ – 25 години самостійної роботи), а також здобувачів заочної форми навчання 1 курсу Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації (цивільні особи) – 40 години індивідуальної роботи.

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: ТЕЗИ

Мета:

узагальнення наукового матеріалу, подання змісту відносно великого об'єму публікації чи доповіді в короткому формулюванні

Повинні містити:

матеріали, положення, категорії, які автор вводить у науковий обіг

Підготовлені:

на основі власного наукового дослідження

Має бути забезпечена:

актуальність; стан розробки; наявність; основні ідеї, положення; результати дослідження, посилання на використані джерела.

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: НАУКОВА СТАТТЯ

Наукова стаття

основний вид публікацій, в якому описано кінцеві чи проміжні результати проведеного дослідження, обґрунтовано способи їхнього отримання, накреслено перспективи наступних напрацювань.

Обсяг:

0,5–0,7 друкованих аркушів

Мета:
*узагальнення наукового матеріалу,
робить матеріал дослідження надбанням фахівців*

Повинна містити:
*матеріали, положення, категорії, які автор
вводить у науковий обіг*

Підготовлена:
на основі власного наукового дослідження

Має бути забезпечена:
*повною назвою роботи, прізвищем
та ініціалами автора, анотацію, вступом, основними
дослідження і публікації з проблеми формулювання метою
статті викладом змісту власного дослідження та
висновками і списком використаної літератури.*

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: НАУКОВА ДОПОВІДЬ

Наукова доповідь

*є публічно викладеним
актуальним питанням чи
актуальною проблемою.*

Включає в себе:
вступ, основну частину і висновки

Готується, як правило:
на основі опублікованих тез або статті

Містить:
основні дискусійні ідеї автора

Обсяг:
*6–10 сторінок друкованого тексту
(доповідь з 4–5 сторінок називається повідомленням)*

Має бути забезпечена:
*сформульованими рекомендаціями або пропозиціями,
реалізація яких, на думку автора, допоможе вирішити
досліджувану проблему*

ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: ЕСЕ

ЕСЕ
*(фр. *essai* - вимова)*

*невеликий за обсягом
прозовий твір, що має
довільну композицію і
висловлює індивідуальні
думки та враження*

Зміст:
не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми

Відноситься:

Публіцистичної, науково-популяризаторської творчості

Характеризується:

незначним обсягом, вільною композицією, образністю, афористичністю суб'єктивною думкою автора

Обсяг:

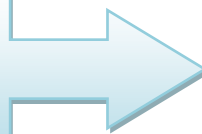
від кількох речень до 10 сторінок

Твір повинен містити:

індивідуальні враження та міркування з конкретного приводу чи питання

**ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ: МУЛЬТЕМЕДІЙНА
ПРЕЗЕНТАЦІЯ**

**МУЛЬТЕМЕДІЙНА
ПРЕЗЕНТАЦІЯ**

набір слайдів та спецефектів (слайд-шоу), що містить текстовий вміст доповідача

Форма:

Як правило створюється за допомогою програми Microsoft Office PowerPoint

Зберігається:

в різних форматах. Якщо обереться формат .ppt або .pptx, то збережений файл буде доступний для редагування за допомогою PowerPoint.

Якщо обереться формат «Демонстрація» з розширеннями .ppsx або .pps, при запуску файл буде відкриватися в окремому вікні без додаткових функцій.

Може містити:

малюнок, різні геометричні фігури, діаграми, таблиці, звук, кліпи незначним обсягом, вільною композицією, образністю, афористичністю суб'єктивною думкою автора

Обсяг:

від 10-ти до 30 слайдів

ТЕМА 1. Предмет, методологія та підходи до вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Розвиток первісного суспільства та генеза держави і права

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Саморегуляція у первісному суспільстві та причини виникнення державної регуляції.
2. Поняття моно-норм у первісному суспільстві.
3. Соціальні норми первісного суспільства.
4. Табу як прототип правової заборони.
5. Архаїчне право.

Теми написання есе:

1. Вивчення історії держави і права зарубіжних країн у вітчизняній та зарубіжній історіографії.
2. Методологічні проблеми в дослідженні історії держави і права зарубіжних країн.
3. Історія права в системі юридичної освіти.
4. Головні передумови розвитку додержавних інститутів соціальної регуляції.
5. Вплив суспільного розподілу праці, диференціації соціальних функцій на формування державної влади і становлення права.
6. Табу як прототип правової заборони.
7. Соціальні норми первісного суспільства.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання характеристик первісного ладу.
2. Актуальні питання розвитку додержавних інститутів соціальної Регуляції.
3. Актуальні питання впливу суспільного розподілу праці.
4. Актуальні питання формування державної влади.
5. Актуальні питання формування становлення права.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання класифікації первісного суспільства
2. Актуальні питання періодизації первісного суспільства
3. Актуальні питання форм соціальної організації людини
4. Актуальні питання форм влади первісного суспільства
5. Актуальні питання первинності права стосовно держави

Рекомендована література до Теми 1:

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
7. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
8. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
9. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
10. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
11. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
12. Історія держави і права зарубіжних країн: Словник-довідник / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2003.
13. Талдикін О. В., Самоутуга А. В. Всесвітня історія держави та права в структурно-логічних схемах і таблицях: Навч. посібник. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.

ТЕМА 2. Держава і право країн Стародавнього світу

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Особливості права Стародавнього Єгипту.
2. Давньогрецька демократія: генеза та функціонування рабовласницьких демократичних республік.
3. Джерела афінського права та його основні риси.
4. Римське право найдавнішого періоду. Закони XII Скрижалей.
5. Римське право класичного та посткласичного періоду.
6. Історичне значення римського права.

Теми написання есе:

1. Закони царя Хамурапі (1792–1750 рр. до н.е.) як джерело права Староавілонського царства.
2. Ізраїльсько-іудейське царство: суспільний і державний лад.
3. Закони Ману – видатна пам'ятка права Давньої Індії.
4. Шлюбно-сімейне право в країнах Давнього Сходу.
5. Східна концепція влади: генеза, функціонування, еволюція.
6. Суспільний лад Давньої Індії.
7. Особливості права Стародавнього Єгипту.
8. Давньогрецька демократія: генеза та функціонування рабовласницьких демократичних республік.
9. Джерела афінського права та його основні риси.
10. Римське право найдавнішого періоду. Закони XII Скрижалей.
11. Римське право класичного та посткласичного періоду.
12. Історичне значення римського права.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання особливостей перших кодифікацій права.
2. Актуальні питання ролі жерців у державному управлінні.
3. Актуальні питання рис суспільного ладу давніх східних держав.
4. Актуальні питання кастової системи.
5. Актуальні питання джерел рабства.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання специфіки організації державної влади суспільств Стародавнього Сходу.
2. Актуальні питання залишкових норм первісного суспільства у період державотворення.
3. Актуальні питання характерних рис суспільного та державного ладу Кріто-кікладської цивілізації
4. Актуальні питання характерних рис суспільного та державного ладу Мікенської цивілізації
5. Актуальні питання наддержавних об'єднань Стародавньої Греції

Рекомендована література до Теми 2:

11. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
12. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
13. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
14. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
15. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
16. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
17. Закони Хаммурапі: Практикум / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.
18. Талдикін О. В. Держава і право Давнього Сходу: структурно-логічні схеми і таблиці: навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. унів. внутр. справ, 2016. 136 с. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/biblioteka-studenta-dduvs/pidruchniki-posibniki/derzhava-i-pravo/>(дата звернення: 08.06.2020).
19. Талдикін О. В., Папірна А.В. Держава та право Давньої Месопотамії (структурно-логічні схеми і таблиці) *Юриспруденція ХХІ століття: теорія і практика*. Дніпропетровськ, 2008. С. 251-269.
20. Тураев Б. А. Закони Хаммурапи : монографія. Берлін : Директ-Медиа, 2018. 123 с.

ТЕМА 3. Держава і право країн Європи та Сходу у середні віки

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Термін «Середні віки».
2. Періодизація феодального суспільства в Європі.
3. Раннє Середньовіччя (V-X ст.).
4. Класичний феодалізм (XI-XV ст.).
5. Пізнє Середньовіччя (XVI-XVIII ст.).

Теми написання есе:

1. Салічна правда: структура та основний зміст.
2. Еволюція державного устрою Франції у X–XVIII ст.».
3. Право та суд у середньовічній Англії.

4. «Велика хартія вольностей 1215 р.»
5. Еволюція правового регулювання в англосаксонському законодавстві VI – середини XI ст.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання поняття «феодалізм».
2. Актуальні питання поняття «феодальні відносини».
3. Актуальні питання поняття «феодальний спосіб виробництва».
4. Актуальні питання етапів розвитку феодального права.
5. Актуальні питання розкладу феодального ладу

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання шляхів виникнення ранньфеодальних держав.
2. Актуальні питання особливостей формування феодальних відносин.
3. Актуальні питання впливу правової культури античності.
4. Актуальні питання утворення варварських королівств.
5. Актуальні питання утворення Арабського халіфату.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / М. М. Страхов. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 584 с.

ТЕМА 4. Держава і право Великої Британії у новий та новітній час

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Три етапи революції. Велика реконструкція (1641 р.).
2. Громадянська війна. (1642-1648 р.р.).
3. Проголошення республіки (1649 р.).
4. Протекторат Кромвеля. (1653-1658 р.р.).
5. «Знаряддя управління» (1653 р.).

Теми написання есе:

1. Особливості виникнення колоніальних імперій.
2. Еволюція правового регулювання майнових відносин в законодавстві країн континентальної Європи в ХІХ ст.
3. Еволюція правового регулювання сімейних відносин в законодавстві країн континентальної Європи в ХІХ ст.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання причин англійської буржуазної революції (1640 – 1658рр.).
2. Актуальні питання рушійних сил англійської буржуазної революції (1640 – 1658рр.).
3. Актуальні питання перебігу англійської буржуазної революції (1640 – 1658рр.).
4. Актуальні питання еволюції державного ладу Англії у ХVІІІ-ХІХ ст.
5. Актуальні питання еволюції державного ладу Англії після Першої світової війни.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання формування основ конституційної монархії.
2. Актуальні питання змін в політичній системі Англії в останній чверті ХІХ - на початку ХХІст.
3. Актуальні питання основ британського парламентаризму.
4. Актуальні питання окремих рис англійської парламентської демократії.
5. Актуальні питання основних напрямів державно-правового розвитку Об'єднаного Королівства у кінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.

2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
7. Федоров К. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посібник для студентів юрид. вищ. навч. закладів і фак.] / [Ред. О. В. Василенко] Київ: Вища школа, 1994. 463 с.

ТЕМА 5. Держава і право Франції у новий та новітній час

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Буржуазна революція 1789 – 1794 рр. у Франції: причини.
2. Буржуазна революція 1789 – 1794 рр. у Франції: рушійні сили.
3. Періодизація Великої французької революції.

Теми написання есе:

1. Цивільний кодекс Наполеона про майнові відносини.
2. Цивільний кодекс Наполеона про сімейні стосунки.
3. Французький кримінальний кодекс 1810 р.
4. Кримінально-процесуальний кодекс 1808 р.
5. Державно-правові ідеї Вольтера.
6. Державно-правові ідеї Ж.-Ж. Руссо.
7. Державно-правові ідеї Ш. Монтеск'є.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання ладу Паризької комуни та принципів її організації.
2. Актуальні питання уряду генерала де Голля.
3. Актуальні питання державного механізму Третьої республіки.
4. Актуальні питання уряду Віші.
5. Актуальні питання військового заколоту 1958 р. в Алжирі.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання соціально-політичного розвитку Франції у 1799 – 1870 рр.
2. Актуальні питання Першої імперії Франції
3. Актуальні питання Франції у Другій світовій війні.
4. Актуальні питання перегляду Конституції 1946 р.
5. Актуальні питання державний ладу Франції за Конституцією 1958 р.

Рекомендована література до Теми 5:

8. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
9. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.
10. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
11. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
12. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
13. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
14. Трофанчук Г. І. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.

ТЕМА 6. Держава і право США у новий та новітній час

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. «Декларація незалежності» 1776 р.
2. «Статті конфедерації» 1781 р.
3. «Паризький мир».
4. Конституція США 1787р.
5. Білль про права 1791 р.

Теми написання есе:

1. Роль партій в державному розвитку США в кінці XVIII –XIX ст. (Аналіз партійних платформ).
2. Верховний суд як ініціатор і координатор правової політики в США
3. Законодавчі акти уряду А. Лінкольна: «Гомстед-акт 1862 р.».

4. Законодавчі акти уряду А. Лінкольна: «Прокламація про звільнення рабів».

5. Основні принципи конституційної системи США.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання I – X поправок до Конституції США, їх оцінка.
2. Актуальні питання XI – XII поправок до Конституції США, їх оцінка.
3. Актуальні питання XIII – XV поправок до Конституції США, їх оцінка.
4. Актуальні питання XVI – XVIII поправок до Конституції США, їх оцінка.

5. Актуальні питання XIX – XXVII поправок до Конституції США, їх оцінка.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання еволюції державного ладу США у другій половині XIX - на початку XX ст.

2. Актуальні питання судової системи США.

3. Актуальні питання особливостей права США.

4. Актуальні питання змін у державному ладі США після Другої світової війни.

5. Актуальні питання еволюції соціально-політичної структури США в кінці XX – на початку XXI ст.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.

2. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.

3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.

5. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.

6. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

7. Тищик Б. Й. З історії становлення американського конституціоналізму. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2014. Вип. 60. С. 134–145.

ТЕМА 7. Держава і право Німеччини у новий та новітній час

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Віденський конгрес 1814 р.
2. Рейнський союз.
3. Німецький союз.
4. Договір про Німецький союз 1815 р.
5. Німецька буржуазна революція 1848 – 1849 р.

Теми написання есе:

1. Віденський конгрес 1814–1815 рр. і німецьке питання.
2. Боротьба за об'єднання Німеччини у XIX ст.
3. Державно-правова діяльність Отто фон Бісмарка.
4. Західний Берлін та його статус після Другої Світової війни.
5. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія. Утворення ФРН і НДР.
6. Політичні портрети: К. Аденауер, В. Брандт, Г. Коль, А. Меркель.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання реформ О. Бісмарка.
2. Актуальні питання партій та політичної боротьби в умовах Веймарської республіки.
3. Актуальні питання законодавства періоду нацистської диктатури.
4. Актуальні питання політики розколу країни: Бізонія та Тризонія.
5. Актуальні питання утворення ФРН.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання конституційного розвитку Пруссії та її боротьба за лідерство у Німеччині.
2. Актуальні питання утворення німецької імперії.
3. Актуальні питання Німеччини після першої світової війни.
4. Актуальні питання державного та суспільного ладу нацистської Німеччини.
5. Актуальні питання утворення єдиної німецької держави у жовтні 1990 р.

Рекомендована література до Теми 7:

8. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.
9. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.

10. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.
11. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
12. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.
13. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.
14. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / О. М. Джужа та ін. Київ : НАВС, 2012. 375 с.

ТЕМА 8. Держава і право Японії та Китаю у новий та новітній час

Розробка мультимедійних презентацій на запропоновану тематику:

1. Особливості розвитку держав Сходу у Новий час.
2. Суспільний лад Японії у Новий час.
3. Державний лад у період «Закритої Японії».
4. Конституція Японської імперії 1889 р.
5. Народна війна в Китаї 1850–1864 рр. проти іноземних колонізаторів.
6. Причини поразки реформ у Китаї кінця ХІХ ст.

Теми написання есе:

1. Зміни в японській політичній системі після першої світової війни: встановлення військово-монархічного режиму, його відмінність від фашистського.
2. Вплив європейського парламентаризму на формування японської політичної та правової системи.
3. Конституція Японії 1947 р.
4. Особливості японської монархії.
5. Великий стрибок, «Культурна революція» в Китаї (1958–1976 рр.),
6. Конституція КНР 1975 р. та її наслідки.
7. Соціально-економічні і політичні зміни у китайському суспільстві наприкінці ХХ–початку ХХІ ст.

Написання тез доповідей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання імперії Цин.
2. Актуальні питання Тайпінської держави.
3. Актуальні питання вплив європейського парламентаризму на формування політичної та правової системи Японії.

4. Актуальні питання громадянських революційних війн: (1924-1927рр.), (1927-1937рр.), (1946-1949рр.).

5. Актуальні питання змін в політичній системі Японії після першої світової війни.

Написання наукових статей (рекомендований напрямок дослідження):

1. Актуальні питання Китайського суспільства та держави у ХІХ ст.
2. Актуальні питання ліберально-демократичні перетворень Японії після Другої світової війни.
3. Актуальні питання особливостей японської монархії.
4. Актуальні питання утворення Китайської Народної республіки.
5. Актуальні питання соціально-економічних і політичних змін у китайському суспільстві в кінці ХХ- на початку ХХІ ст.

Рекомендована література до Теми 8:

8. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.

9. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.

10. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

11. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.

12. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.

13. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

14. Чернявська Т. І., Фрейман Г.О. Історія держави та права зарубіжних країн: практикум: навч. посіб. Київ : Кондор, 2014. 400 с.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ

ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правиласкладання. Київ, 2016. 16 с. (Інформація та документація):

Зазначений стандарт набув чинності 01.07.2016. Він установлює види бібліографічних посилань, що є частиною довідкового апарата документа та наводяться у формі бібліографічного запису, а також визначає правила та особливості складання і розміщення відповідних записів. Поширюється дія стандарту на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

Стандарт не замінює ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, ІДТ). Однак він дозволяє значно спростити укладання переліків посилань.

Ці оновлені вимоги ВД «Академперіодика» НАН України розроблені на його основі з використанням переважно варіанта для укладання первинних позатекстових посилань у повній формі. Відповідно до п. 5.4.5 вказаного стандарту: «Позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які або виносять на верхню лінію шрифту після відповідного тексту та перед позатекстовим посиланням, або складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту (у квадратних дужках у тексті та без дужок перед позатекстовим посиланням)».

Важливою новацією є пункт 4.9.1: «У бібліографічних посиланнях на складник документа у формі аналітичного бібліографічного опису розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), в якому розміщено складник, виділяти шрифтом (наприклад, курсивом)».

Об'єктами посилання можуть бути всі види опублікованих чи неопублікованих документів або їхні складники на будь-яких носіях інформації (п. 4.2).

Відомості про документ, опублікований іншою мовою, ніж мова основного тексту, у бібліографічних посиланнях незалежно від їх типу (позатекстове, підрядкове, внутрішньотекстове) наводять мовою оригіналу.

Важливо, що частину інформації щодо джерела цитування можна подавати у основному тексті. Наприклад, у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках) за умови, що в основному тексті на цій сторінці написано:

«У статті Я.С. Яцківа, А.І. Радченко «Про ефективність видання наукових журналів в Україні»¹ опис можна подати в такому вигляді (п. 4.9 вказаного стандарту):

¹ *Вісн. НАН України*. 2012. № 6. С. 62-67.

Відповідно до п. 7.4 вказаного стандарту, «Бібліографічне посилання складають як на електронні ресурси загалом (електронні документи, бази даних, портали чи сайти, веб-сторінки, форуми тощо), так і на їхні складники (розділи та частини електронних документів, порталів чи сайтів; публікації в електронних серіальних документах, повідомлення на форумах тощо) згідно з загальними правилами...» При цьому п. 7.4.4.3.3: «Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак «навскісна риска» («/»)). Так само, як і для друкованих джерел, опис частини електронного ресурсу у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках) можна скоротити, за умови, що в тексті наведено бібліографічні відомості, які дають змогу ідентифікувати документ (його назву і прізвища авторів, рік випуску) (п. 5.3.6):

у тексті:

«У статті Я.С. Яцківа, А.І. Радченко «Про ефективність видання наукових журналів в Україні» *

у посиланні:

* URL: <http://www.visnyk-nanu.org.ua/uk/node/967> (Last accessed: 27.11.2016).

КНИГИ

Однотомні видання

Один автор:

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Два і більше авторів:

Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.

Без автора

Збірник:

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей:

Физика импульсных разрядов в конденсированных средах. Материалы XVI Международной научной конференции (19—22 авг. 2013, г. Николаев). Николаев, 2013. 253 с.

Багатотомні видання

Видання загалом:

Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.

Окремий том:

Dark energy and dark matter in the Universe. In three vol. Vol. 3. Dark matter: Observational manifestation and experimental searches. Kyiv: Akadempriodyka, 2015. 356 p.

Серіальні та продовжувані видання

Газета:

Світ: всеукр. тижн. / засн.: Мін-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України. 1997, квітень- . Київ. Щотиж. 1997, № 1—5.

Журнал:

Вісник Національної академії наук України: загальнонаук. журн. / засн.: Нац. акад. наук України. 1928, жовтень - . Київ. Щоміс. 2016, № 1-12.

Бюлетень:

Бюлетень Міністерства юстиції України : наук. журн. / засн.: Мін-во юст. України. 1999 -. Київ. Щоміс. 2016, № 6, 24 с.

Продовжуваний збірник:

Наука України у світовому інформаційному просторі: серія / засн.: Нац. акад. наук України. 2008-. Київ: Академперіодика.

Інші видання

Законодавчий матеріал:

Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. Київ: Парламентське видавництво, 2015. 24 с.

Правила:

Правила пожежної безпеки в Україні. Затв. Мін-вом внутріш. справ України 30.12.2014. Чинний від 10.04.2015. Київ: Техніка, 2003. 157 с.

Збірник стандартів:

Правила учета электрической энергии: сб. основных норматив.-техн. док., действующих в обл. учета электроэнергии. Москва, 2002. 366 с.

Окремий стандарт:

ДСТУ 3017-2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 2016. 42 с.

Авторське свідоцтво:

А. с. 1810306 СССР, МКИ5 С 02 F 1/469. Способ деминерализации водных растворов / В.Д. Гребенюк, Н.П. Стрижак, В.В. Гончарук, А.О. Самсонитодоров, А.В. Гречко. № 4934753; заявл. 08.05.91; опубл. 23.04.93, Бюл. № 15.

Патент:

Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирошування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.

Заявка:

Заявка у 2014 06343 Україна, МПК (2014.04) B01J 13/00. Спосіб отримання колоїдного розчину наночасток срібла / О.А. Півоваров, М.І. Воробйова (Україна); заявник та патентовласник ДВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». № у 2014 06343; заявл. 10.06.14.

Каталог:

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.

Препринт:

Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Автореферат дисертації:

Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918—1933 рр. : автореф. дис. канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Стаття із журналу, збірника, розділ книги

Незалежно від кількості авторів у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури):

Яцків Я. С., Радченко А. І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісн. НАН України*. 2012. № 6. С. 62-67.

Назарчук З. Т. Дифракция Е-поляризованных электромагнитных волн на цилиндрическом экране с сечением в виде ломаной кривой. *Волны и дифракция*. Тбилиси, 1985. Кн. 1. С. 507-511.

Скальський В. Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і експлуатації машинобуд. конструкцій*: Праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11-13 лист. 2010). Львів, 2010. С. 9-10.

Рецензія:

Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. *Вісн.Кн. палати*. 2001. № 12. С. 14–15.

Рец. на кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX — початок XX ст.): монографія: у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с. ; т. 2. 400 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ВІДДАЛЕНОГО ДОСТУПУ

Опис ресурсу загалом:

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2014).

***Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому переліку
бібліографічних посилань (списку літератури):***

Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. *Essays of an information scientist*. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf>.

НЕОПУБЛІКОВАНІ ВИДАННЯ

Звіт про науково-дослідну роботу:

Розвиток науково-видавничої справи на початковому та сучасному етапах діяльності Національної академії наук України: звіт про НДР (заключний) ВД «Академперіодика» НАН України; кер. Я. С. Яцків. Київ, 2015. 112 с. № ДР 0113U001213.

Дисертації:

Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечно-інформаційна сфера України в контексті соціальних трансформацій кінця ХХ ст. – 10-х років ХХІ ст.: концепції стратегічного розвитку, динаміка змін, перспективи: дис. ... д-ра наук із соц. комунік.: 27.00.03 / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2014.

Депоновані наукові роботи:

Тріщ Б.М. Оптимізація температурних полів і напружень у квадратній пластині з отвором / ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2001. 14 с. Деп. в ДНТБ України 11.12.01, № 239.

Депоновані наукові роботи:

Тріщ Б.М. Оптимізація температурних полів і напружень у квадратній пластині з отвором / ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2001. 14 с. Деп. в ДНТБ України 11.12.01, № 239.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

У Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ встановлюється єдина максимальна сума балів – **100 балів**. Тобто, це максимально можлива сума балів за всі види робіт з початкової дисципліни: семінарські, практичні та інші заняття; контрольні роботи; самостійне вивчення першоджерел, тем і розділів; робота за індивідуальним планом; колоквіуми, написання тез тощо.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи – **60 балів; 40 балів** – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань, навичок і вмінь, виявлених під час аудиторної роботи (семінарських та практичних занять);
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитись усно, письмово або у формі комп'ютерного тестування, колоквіуму, оцінювання виступів на семінарських заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо, під час як навчальних занять, так і індивідуальної та самостійної роботи, зокрема з використанням системи управління дистанційним навчанням.

Аудиторна робота на семінарських і практичних заняттях оцінюється за критеріями оцінювання аудиторної роботи, що розробляються кафедрою загальноправових дисциплін та передбачені в робочій програмі з навчальної дисципліни «Теорія держави і права».

Самостійна та індивідуальна робота, що передбачена робочою програмою з навчальної дисципліни «Соціологія права», оцінюються викладачем за шкалою від 0 до 15 балів кожна. Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, може контролюватися викладачем під час консультацій або проведення аудиторної роботи.

Науково-педагогічні працівники кафедри загальноправових дисциплін мають право нараховувати заохочувальні бали за додаткову індивідуальну роботу, спрямовану на поглиблене вивчення навчальної дисципліни (підготовка конкурсної роботи; публікація статті; тез доповідей до участі у конференціях, круглих столах, наукових семінарах; участь в олімпіадах, вікторинах тощо; творчі та спортивні здобутки). При нарахуванні заохочувальних балів загальна сума балів за індивідуальну роботу не повинна перевищувати максимально допустиму (15 балів).

Переведення значення рейтингових оцінок з кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки

Встановлюється порядок перерахунку рейтингових показників 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну бальну шкалу та європейську шкалу ECTS:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	зараховано	90–100
BC		75–89
DE		60–74
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35–59
F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1–34

FX означає: «незадовільно» – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: «незадовільно» – необхідна значна подальша робота.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента, що передбачена робочою програмою навчальної дисципліни, оцінюється за 15-бальною шкалою кожна. Бали за самостійну роботу виставляються у журналі обліку роботи навчальної групи окремими графами.

Залік є підсумковою формою контролю з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн», засобом виявлення і оцінки результатів навчального процесу.

Мета заліку полягає у завершенні курсу вивчення «Історія держави і права зарубіжних країн», оцінити рівень отриманих здобувачами знань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн».
- 2.Періодизація історії держави і права зарубіжних країн. Цивілізаційній та формаційний підходи до вивчення цієї дисципліни.
- 3.Поняття «Давній Світ». Періодизація історії Давнього Світу.
4. Специфіка організації державної влади у суспільствах Стародавнього Сходу.
5. «Східна деспотія»: соціально-історичний та формально-юридичний зміст.
6. Право держав Давнього Сходу. Загальна характеристика на прикладах Єгипту, Китаю та Індії.
7. Давня Месопотамія: суспільний та державний лад і право. Закони Хамурапі.
8. Поняття «Античність». Утворення держав в Стародавній Греції. Античний поліс: його види та полісна система.
9. Афінівська демократична рабовласницька республіка: періодизація, суспільний та державний лад, право і його джерела.
10. Сутність реформ Солона, Пісістрата та Клісфена. Їхнє значення у формуванні афінівської державності.
11. Спартанська держава: особливості суспільного та державного ладу. Закони Лікурга.
12. Стародавній Рим у період республіки (510–27 до н.е.): суспільний та державний лад, право та його джерела.
13. Державно-правовий розвиток Стародавнього Риму у період Імперії (кінець I ст. до н.е. – V ст. н.е.).
- 14.Загальна характеристика Римського права. Рецепція Римського права.
15. Поняття «Середні віки». Періодизація історії середньовіччя.
- 16.Еволюція феодальної державності країн Європи: ранньофеодальна, сеньйоральна, станово-представницька та абсолютна монархії.
17. «Салічна правда» як джерело ранньофеодального права.
18. Європейське право доби середньовіччя.
19. «Велика хартія вольностей» 1215 р. і формування станово-представницької монархії в Англії.
20. Витоки європейського парламентаризму. Виникнення англійського парламенту, французьких Генеральних штатів, як засади майбутнього політичного устрою цих країн.
21. Розкрийте зміст поняття «Реформаційний рух у Західній Європі» (XVI ст) і його вплив на зміни світогляду феодального суспільства та формуванні нових політико-правових систем.
22. Розкрийте сутність поняття «Криза феодалізму» в соціально-економічній, політичній та ідеологічних сферах (на прикладах Англії часів династії Тюдорів і Франції часів правління Людовика XIV і Людовика XV).

23. Основні риси феодального права Англії. Особливості джерел права. Загальне право і судовий прецедент. Право справедливості. Статутне право. Криваве законодавство.
24. Утворення феодальної держави в Німеччині. Священна Римська імперія. Золота Булла 1356 р.
25. Станово-представницька монархія в Німеччині. Її особливості.
26. Особливості абсолютизму в Німеччині. Поліцейська держава в Пруссії. Освічений абсолютизм в Австрії.
27. Феодальне право Німеччини. Саксонське і Швабське зеркала. Кароліна. Пруське земельне уложення 1794 р.
28. Англійська революція середини XVII ст.: причини, передумови, рушійні сили, основні етапи, особливості і значення.
29. Конституційні закони періоду «Реставрації Стюартів» та «Славетної революції»: «Habeas corpus act» 1679 р., Білль про права 1689 р., Акт про престолонаслідування. Розкрийте їх сутність і значення в процесі утвердження конституційної монархії.
30. Судова реформа останньої чверті XIX ст. у Великій Британії. Виникнення адміністративної юстиції.
32. Вибірчі реформи у Великій Британії 1832, 1867, 1884–1885, 1918, 1928, 1949, 1969 рр. і їх значення для формування англійського парламентаризму.
33. Війна за незалежність британських колоній в Північній Америці: причини, передумови, хід і значення.
35. «Декларація незалежності 1776 р.»: ідеологічні засади. Зміст і значення.
36. Становлення державності у США: «Статті конфедерації» 1781 р.; Конституція 1787 р.: принципи, структура, повноваження основних гілок влади, «Білль про права» 1791 р.
37. Громадянська війна в США: причини, передумови, правові і політичні наслідки.
38. Велика французька революція: причини, передумови, рушійні сили.
39. Декларація прав людини і громадянина: ідеологічні засади, зміст та значення.
40. Державний механізм якобінської диктатури.
41. Державний устрій Франції від Першої республіки до реставрації Бурбонів на основі аналізу конституцій 1792, 1793, 1795, 1799 рр. та законодавчих актів 1801–1804 рр.
42. Кодифікація Наполеона і становлення буржуазного права у Франції. Французький Цивільний кодекс 1804 р., Торговельний кодекс 1807 р., Кримінальний кодекс 1805 р.
43. Державно-правовий розвиток Франції в період від Реставрації Бурбонів до Другої імперії (1814–1852 рр.).
44. Державно-правовий розвиток Франції в період Третьої республіки. Конституція 1875 р.

45. Особливості суспільно-політичного устрою Німеччини на початку XIX ст.. Віденський конгрес та доля Німеччини.
46. Об'єднання Німеччини. Державний лад за конституцією 1871 р. Цивільне уложення 1896 р.
47. Кримінальне право Німеччини в новий час.
48. Розпад імперій і зміни в державному ладі країн Європи після Першої Світової війни.
49. Листопадова революція 1918 р. в Німеччині. Веймарська конституція і Веймарська республіка.
50. Дайте порівняльну характеристику тоталітарних режимів Німеччини.
51. «Новий курс» президента Ф. Рузвельта.
52. Німеччина після Другої Світової війни. Утворення ФРН і Конституція 1949 р. Утворення НДР і Конституція 1949 р. ФРН. Об'єднання Німеччини.
53. Британська співдружність націй. «Загальне право» і «Право справедливості» в Новий та Новітній час.
54. Правова система США в XX ст.
55. Державно-правовий розвиток Франції в період Четвертої республіки. Конституція 1946 р.
56. Державно-правовий розвиток Франції в період П'ятої республіки. Конституція 1958 р.
57. Зміни у державному ладі США після Другої світової війни. Поправки до Конституції – XX, XXII, XXV.
58. Структура поліцейського апарату США. ФБР.
59. Правова система США на початку XXI ст.
60. Зміни в апараті державного управління Англії у другій половині XX ст.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ

Основні нормативні акти:

1. Конституції країн світу. *Конституційна Асамблея. Електронна бібліотека НБУВ* : веб-сайт. URL: <http://nbuviar.gov.ua/asambleya/index.html> (дата звернення: 08.06.2020).

Підручники:

2. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. / за ред. Л. М. Маймескулова: Право, 2013. 520 с.

3. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / М. М. Страхов. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 584 с.

4. Орач Є. М., Тищик Б. Й. Основи римського приватного права: підручник. Київ: Ін Юре, 2012. 392 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

5. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Вид 2-ге., переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 736 с.

6. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ.: Центр учб. л-ри, 2008. 728 с.

7. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Запорізький юридичний ін-т. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.

8. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб.] / В. П. Глиняний. - 5-те вид., перероб. і доповн. Київ. Істина, 2005. 768 с.

9. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2014. 656 с.

10. Закони Хаммурапі: Практикум / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.

11. Історія держави і права зарубіжних країн у схемах: для студентів І курсу / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого; [уклад.: С. І. Власенко та ін.] Харків.: Нац. юрид. акад. України, 2007. 34 с.

12. Історія держави і права зарубіжних країн: (Серед. віки та ран. новий час): [навч. посіб.] / [Тищик Б. Й., Кульчицький В. С., Кольбенко А. В. та ін.]; За ред. Б. Й. Тищика. Львів: Світ, 2006. 695 с.

13. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / О. М. Джужа та ін. Київ : НАВС, 2012. 375 с.

14. Історія держави і права зарубіжних країн: Словник-довідник / Укладач канд. істор. наук Д.Г. Каюк. Дніпропетровськ: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2003.
15. Ковальова С. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: запитання та відповіді: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С. Г. Ковальова; М-во освіти і науки України, Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2009 222 с.
16. Крестовська Н. М., Цвіркун О. Ф. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія-практикум. Харків : Одиссей, 2010. 488 с.
17. Крестовская. История государства и права зарубежных стран. Практикум. Харків: Одиссей, 2002.
18. Макаруч В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. – 5 вид., доп. Київ: Атіка, 2006.
19. Музыченко П.П. История государства и права зарубежных стран. В 2 ч. Харків: Одиссей, 2003.
20. Орленко В.І., Орленко В.В. Історія держави і права зарубіжних країн: посібник для підготовки до іспитів. – 2-ге вид., стер. Київ: Видавець Паливода А.В., 2007.
21. Рабовладельческое и феодальное государство и право стран Азии и Африки / Под ред. А.И. Рогожина, Н.Н. Страхова. Харків, 1981.
22. Серета А. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А. М. Серета, Г. М. Васильчук; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т М-ва освіти і науки України». Запоріжжя, 2007. 294 с.
23. Талдикін О. В. Держава і право Давнього Сходу: структурно-логічні схеми і таблиці: навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. унів. внутр. справ, 2016. 136 с. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/biblioteka-studenta-dduvs/pidruchniki-posibniki/derzhava-i-pravo/>(дата звернення: 08.06.2020).
24. Талдикін О. В., Самоутуга А. В. Всесвітня історія держави та права в структурно-логічних схемах і таблицях: Навч. посібник. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Дніпропетровськ.: Юрид. акад. М-ва внутр. справ, 2005.
25. Талдикін О. В., Папірна А.В. Держава та право Давньої Месопотамії (структурно-логічні схеми і таблиці) *Юриспруденція ХХІ століття: теорія і практика*. Дніпропетровськ, 2008. С. 251-269.
26. Трофанчук Г.І. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2006.
27. Трофанчук Г. І. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.
28. Федоров К. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посібник для студентів юрид. вищ. навч. закладів і фак.] / [Ред. О. В. Василенко] Київ: Вища школа, 1994. 463 с.

29. Хома Н.М. Історія держави та права зарубіжних країн. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: «Каравела», Л.: «Новий світ 2000», «Магнолія плюс», 2003.

30. Чернявська Т. І., Фрейман Г.О. Історія держави та права зарубіжних країн: практикум: навч. посіб. Київ : Кондор, 2014. 400 с.

31. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посібник для студентів юрид. вузів та фак.] / [Відп. ред. Борис І. Д.] Київ: ВЕНТУРІ, 1997. 303 с.

32. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн: [Хрестоматія] / [Відп. ред. Борис І. Д.] Київ: ВЕНТУРІ, 1998. 255 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Тищик Б. Й. З історії становлення американського конституціоналізму. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2014. Вип. 60. С. 134–145.

2. Тураев Б. А. Законы Хаммурапи : монографія. Берлин : Директ-Медиа, 2018. 123 с.

3. Харитонов Є. О. Історія приватного права Європи: Східна традиція. Одеса : Юрид. літ., 2000. 259 с.

4. Шаркова І. М. Принцип добросовісності в римському приватному праві : історія та сучасність : монографія Київ : КНЕУ, 2011. 246 с.

Інші джерела:

1. Балух, В.О. та Коцур, В.П., 2005. Історія Стародавнього Риму. Навч. пос. Чернівці: «Книги – XXI».

2. Бернхем, В., 1999. Вступ до правової системи США. Київ: Україна.

3. Войтович, Л.В., 2011. Історія Візантії. Вступ до візантистики. Львів: Априорі,.

4. Дейвіс, Н., 2012. Європа: Історія. Переклад з англійської П. Таращук, О. Коваленко. Київ: Основи.

5. Іваницька, О.П., 2011. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002): навчальний посібник. Вінниця.

6. Проценко, О. та Лісовий, В. упоряд., 2008. Консерватизм: Антологія. Київ: Простір, Смолоскип.

7. Лубський, В.І., 1997. Мусульманське право: Курс лекцій для студентів вузів. Київ: Вентурі.

8. Орач, Є.М. та Тищик, Б.Й., 2012. Римське приватне право. Підручник. Київ: Ін Юре.

9. Ригіна, О.М., 2011. Історія держави і права Сполучених Штатів Америки: Новітній час (1914 – 2008 рр.): Курс лекцій. Дрогобич: Вид-во «Коло».

10. Рубель, В.А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. 2007. Київ: Аквілон-Прес.

11. Тищик, Б.Й. ред., 2006. Історія держави і права зарубіжних країн. Середні віки. Львів: Світ.

12. Тищик, Б.Й., 2008. Історія держави і права Франції (1789 – 1918 рр.). Навч. пос. Дрогобич: Коло.

13. Тищик, Б.Й., 2011. Німеччина: історія державності і права (IX ст. – початок XXI ст.). Навч. пос. Львів: Тріада плюс.

14. Тищик, Б.Й., 2012. Історія держави і права Австрії та Австро-Угорщини (X ст. – 1918 р.). Текст лекцій. Львів: Вид. центр юрид. Ф-ту ЛНУ ім. Івана Франка.

15. Тищик, Б.Й., 2012. Польща: історія державності і права (X – початок XXI ст.). Навч. пос. Львів: Світ.

16. Тищик, Б.Й. ред., 2013. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий час (XVII ст. – 1918 р.). Львів: Світ.

17. Тищик, Б.Й., 2013. Історія держави і права Італії. (Новітній час: 1918 – початок XXI ст.). Текст лекцій. Львів: Вид. центр юрид. Ф-ту ЛНУ ім. Івана Франка.

18. Шимон, С.І., 2006. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: навчальний посібник. Київ: КНЕУ

Інтернет-ресурси:

1. Інститут історії України НАН України : веб-сайт. URL : <http://history.org.ua/> (дата звернення 08.06.2020).

2. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника : веб-сайт. URL : <http://www.lsl.lviv.ua/> (дата звернення 08.06.2020).

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : веб-сайт. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 08.06.2020).

4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого : веб-сайт. URL : <http://nplu.org/> (дата звернення 08.06.2020).

5. Національна історична бібліотека України : веб-сайт. URL : <http://nibu.kiev.ua/> (дата звернення 08.06.2020).

6. Держава і право. Збірник наукових праць. Режим доступу www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../index.html

7. Макарчук В.С. Загальна історія держави та права зарубіжних країн. URL: https://pidruchniki.com/82499/pravo/zagalna_istoriya_derzhavi_i_prava_zarubizhnih_krayin

8. Історія держави та права зарубіжних країн. URL: https://kneu.edu.ua/ua/depts5/k_teorii_ta_istorii_derzhavy_i_prava/ist_derj_pr_z_kr/

9. Орленко В. І. Історія держави і права зарубіжних країн: Посіб. для підготов, до іспитів 3-є вид. стереотип. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В. 2008. URL: <https://lawbook.online/zarubejnogo-gosudarstva-pravo/istoriya-derjavi-prava-zarubijnih-krajin-posib.html>

10. Шостенко І.І., Шостенко О.І. Історія держави та права зарубіжних країн. URL: <http://maur.com.ua/ua/navchannya>

11. Електронна бібліотека. юридичної літератури. URL: <http://pravoznavec.com.ua>

12. Електронна юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua> –

13. Юридичний портал. URL: <http://jurisprudence.com.ua>

14. Каталог українських правових ресурсів URL: <http://www.lawukraine.com>.

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

ТЕМА 1.

1. – Г; 2. – а; 3. – б; 4. – б; 5. – б; 6. – в; 7. – а; 8. – в; 9. – в; 10. – а.

ТЕМА 2.

1. – б; 2. – б; 3. – Г; 4. – Г; 5. – Г; 6. – б; 7. – б; 8. – Г; 9. – а; 10. – в.

ТЕМА 3.

1. – в; 2. – б; 3. – а; 4. – Г; 5. – а; 6. – в; 7. – в; 8. – а; 9. – в; 10. – б.

ТЕМА 4.

1. – б; 2. – б; 3. – в; 4. – б; 5. – б; 6. – а; 7. – Г; 8. – а; 9. – а; 10. – в.

ТЕМА 5.

1. – Г; 2. – а; 3. – б; 4. – а; 5. – в; 6. – Г; 7. – б; 8. – Г; 9. – Г; 10. – в.

ТЕМА 6

1. – в; 2. – а; 3. – в; 4. – в; 5. – Г; 6. – а; 7. – а; 8. – б; 9. – б; 10. – Г.

ТЕМА 7

1. – б; 2. – а; 3. – а; 4. – в; 5. – б; 6. – Г; 7. – Г; 8. – в; 9. – а; 10. – Г.

ТЕМА 8

1. – а; 2. – б; 3. – Г; 4. – в; 5. – а; 6. – а; 7. – а; 8. – б; 9. – в; 10. – а.

Навчальне видання

Талдикін Олександр Васильович

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

*Методичні рекомендації
для підготовки до самостійної та індивідуальної роботи*

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *Є. В. Коваленко-Марченкова,
А. В. Самотуга*

Формат 60x84/16. Друк – цифровий.

Гарнітура – Times New Roman. Ум.-друк. арк. 4,78. Обл.-вид. арк. 5,13.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59

Свідоцтво про внесення до державного реєстру КВ № 6054 від 28.02.2018 р.